Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 93 (9589). • 1989 йил 16 май • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ ХХРга жўнаб кетди

Аэродромда кузатиш пайти. ТАСС фотохроникаси.

14 май куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев ХХР раиси Ян Шанкуннинг таклифига биноан расмий визит билан Москвадан Пекинга жўнаб кетди.

М. С. Горбачевнинг сафарида унга ҳамроҳлик қилувчи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Ю. Д. Маслюков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР соғлиқни сақлаш министри Е. И. Чазов у билан бирга жўнаб кетдилар.

Аэродромда М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Н. И. Рижков, В. М. Чебриков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, Н. В. Тализин, Д. Т. Язов, КПСС Марказий Комитетининг секретари О. Д. Бакланов, бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида ХХРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Чжан Чжэнь бор эди.

Шу куни М. С. Горбачев иш юзасидан Иркутскда тўхтади.

(ТАСС).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

ПЕКИН, 15 май. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачевнинг ХХР раиси Ян Шанкунь таклифига биноан Хитой Халқ Республикасига расмий визити бошланди.

Хитой пойтахтида совет раҳбарининг 1959 йилдан буён Хитойга қилган мана шу биринчи визитига катта аҳамият берилмоқда. Шу муносабат билан ХКП Марказий Комитетининг бош секретари Чжао Цзиян олий даражадаги Совет-Хитой учрашуви бутун дунёнинг диққат-эътиборини жалб қилаётган ғоят катта аҳамиятга молик воқеадир, деди. Бу учрашувнинг муваффақияти; деб таъкидлади у, иккала мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушади, бутун дунёда тинчлик ва барқарорликка хайрли таъсир ўтказади.

ХХРда тўрт кун бўлиш мобайнида М. С. Горбачевнинг Дэн Сяопин билан олий даражадаги учрашуви бўлади, Хитойнинг бошқа раҳбарлари билан музокаралар ўтказилади. Совет раҳбари Хитой жамоатчилигининг вакиллари билан ҳам учрашади, Хитойнинг маданий-тарихий ёдгорликлари билан танишади, энг катта саноат маркази — Шанхайда бўлади.

Иккала мамлакатнинг давлат байроқлари билан безатилган пойтахт аэродромида М. С. Горбачевни ва унга ҳамроҳлик қилаётган кишиларни тантанали кутиб олиш маросими бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Ю. Д. Маслюков, СССР Соғлиқни сақлаш министри Е. И. Чазов М. С. Горбачев билан бирга келдилар.

Самолёт зинапояси олдида М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачевани ХХР раиси Ян Шанкунь, бошқа расмий кишилар кутиб оладилар.

Фахрий қоровул бошлиғи рапорт беради. Совет раҳбари билан Хитой раҳбари ХХР Қуролли кучлари уч туридан иборат фахрий қоровул сафи олдидан ўтадилар.

Давлатларнинг бошлиқлари учрашувда қатнашаётган хитой ва совет расмий шахсларини бир-бирига таништирадилар.

Пекин аэропортида совет раҳбарини кутиб олиш маросими Хитой телевидениеси орқали кўрсатилди. Олий даражадаги совет-хитой учрашувини 1.200 дан зиёд Хитой ва чет эл журналистлари ёритмоқдалар.

Аэропортдаги маросим тугагандан кейин М. С. Горбачевнинг баёноти журналистлар ўртасида тарқатилди.

* * *

Аэропортдан «Дяоюйтай» қароргоҳи сари йўлда М. С. Горбачевни Пекин аҳолиси самимий табриклаб турди. Йўл янги қурилиш районлари орқали ўтди.

Ян Шанкунь совет раҳбарига ҳамроҳ бўлди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

1989 йилнинг 22 апрелида В. И. Ленин туғилган кунининг 119 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ Коммунистик шанбалиги ўтказилди. Шанбалик совет кишилари сиёсий фаоллиги ва меҳнат ғайратининг ёрқин далили бўлди.

Шанбаликда 152 миллиондан кўпроқ киши қатнашди, улар саноатда, қишлоқ хўжалигида, транспортда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ўзларининг иш жойларида, шунингдек шаҳарлар ва аҳоли пунктларини ободонлаштиришда меҳнат қилдилар. Шанбаликка тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш чоғида юксак уюшқоқлик ҳамда ишчанлик намойиш қилинди. Шанбалик қатнашчилари ўзларининг юксак унумли меҳнати билан ўн иккинчи беш йиллик тўртинчи йили топшириқларини бажаришга муносиб ҳисса қўшдилар.

Дастлабки маълумотларга кўра, шу куни саноат маҳсулотининг ўзидангина 1,2 миллиард сўмлик тайёрланган. 453 миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари, шу жумладан 116 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 337 миллион сўмлик ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилган, 236 миллион сўмлик пудрат ишлари бажарилган.

Шанбалик қатнашчилари 291 миллион сўм маблағ ишлаб топишган.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети Бутуниттифоқ Коммунистик шанбалигида фаол иштирок этганларнинг ҳаммасига — ишчилар ва колхозчиларга, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга, Совет Армияси ва флотнинг жангчиларига, ёшларга, уруш ва меҳнат ветеранларига фидокорона меҳнатлари қайта қуриш ишига, мамлакат экономикасини мустаҳкамлашга беғараз ҳисса қўшганликлари учун самимий миннатдорчилик изҳор қиладилар.

Шанбаликда ишлаб топилган маблағлар совет кишиларининг истакларини ва меҳнат коллективларининг таклифларини эътиборга олиб, республикалар, ўлкалар, областларнинг ихтиёрида тўла-тўкис қолади ҳамда аввало соғлиқни сақлаш муассасаларини барпо этишга ва уларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни янада яхшилашга сарфланади.

МХРДАН СОВЕТ ҚЎШИНЛАРИНИ ОЛИБ КЕТА БОШЛАШ ТЎҒРИСИДА

Илгари эълон қилинганидек, шу йил май ойининг ўрталарида Монголия Халқ Республикасидан совет қўшинларининг қисмлари олиб чиқиб кетила бошланди. 15 май куни МХРнинг Эрдэнэт ва Чойр станцияларидан танк дивизияси ва зенит-ракета қўшинларининг дастлабки бўлинмалари Совет Иттифоқига жўнатилди.

1989—1990 йиллар мобайнида Монголиядан жами олиб чиқиб кетиладиган умумий сони 50 минг кишидан ошадиган қўшинлар составида 850 тадан кўпроқ танк, пиёда аскарларнинг салкам 1100 та ҳарбий машинаси ва бронетранспортёрлар, 820 тадан ортиқ турли артиллерия системалари, 190 тага яқин самолёт ва 130 та вертолёт СССР территориясига қайтарилади.

(ТАСС).

ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДАН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ҳамда СССР Давлат мукофотлари комитети билан СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофотлари комитети 1990 йилги Ленин мукофотларини олиш учун асарлар 1989 йилнинг 1 октябригача, 1990 йилги СССР Давлат мукофотларини олиш учун эса 1989 йилнинг 1 декабригача қабул этилишини маълум қиладилар.

Асарлар КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети 1989 йилнинг 21 мартида тасдиқлаган мукофотлар тўғрисидаги низомларга ва комитетларнинг йўл-йўриқларига мувофиқ тақдим этилиши лозим.

Асарларни мукофотга кўрсатиш ва расмийлаштириш билан боғлиқ барча масалалар юзасидан қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин:

Фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ҳамда СССР Давлат мукофотлари комитетига — 125047, Москва, 3-Тверская-Ямская кўчаси, 46-уй, телефонлар 250-38-08, 250-19-47, 250-37-14;

Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ҳамда СССР Давлат мукофотлари комитетига — 101414, Москва, ГСП-4, Неглинная кўчаси, 15-уй, телефонлар 923-44-67, 923-62-47.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитети социал-иқтисодий сиёсат масалалари комиссиясининг инвестиция сиёсати муаммоларига доир тақдим этган хати кўриб чиқилди. Муҳокама давомида капитал қурилишдаги камчиликлар кескин танқид қилинди, ана шу камчиликлар халқ хўжалигини ривожлантиришнинг умумиқтисодий натижаларига, бир қанча социал вазифаларни ҳал этишга таъсир қилмоқда. Сиёсий бюро Марказий Комитет комиссиясининг хулосаларини қўллаб-қувватлаб, СССР Министрлар Советига капитал маблағлар самарадорлигини ошириш ҳамда инвестиция соҳасидаги хўжалик механизмини тубдан қайта қуриш тўғрисида ҳукумат қарори лойиҳасини тайёрлаш чоғида уларни ҳисобга олишни тавсия этди.

КПСС Марказий Комитетининг ҳуқуқ сиёсати масалалари комиссияси тақдим этган ва суд ислоҳотини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган баъзи масалалар муҳокама этилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мамлакатда суд органлари фаолиятини қайта қуриш, судьяларнинг мустақиллигини таъминлаш, гражданларнинг ҳуқуқларига ва қонуний манфаатларига риоя этилишининг кафолати сифатида судни қарор топтириш, мамлакатда юридик таълимни қайта қуришга, одил судловнинг моддий-техника базасини кучайтириш ва ривожлантиришга, суд ходимларининг моддий аҳволини яхшилашга тааллуқли чора-тадбирларни амалга ошириш борасида бундан буёнги тадбирлар ҳақидаги таклифларни қўллаб-қувватлади.

М. С. Горбачевнинг Совет Иттифоқига амалий визит билан келган ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари, ПХР давлат кенгашининг раиси В. Ярузельский билан учрашуви якунлари кўриб чиқилди. КПСС билан ПБИПнинг кенг кўламдаги иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларни амалга ошириш, жамиятни демократиялаш соҳасидаги куч-ғайратлари мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатликни ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга кўмаклашаётганлиги қайд этиб ўтилди.

Идеология, фан ва маданият соҳасида Совет—Польша ҳамкорлиги тўғрисидаги декларацияни рўёбга чиқаришдаги амалий натижалар халқларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ҳамда уларни бир-бирига яқинлаштиришга ижобий таъсир ўтказмоқда. Тегишли ташкилотлар ҳамда муассасалар олдига СССР билан ПХР ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг янги моделини ишлаб чиқиш, олий даражада эришилган аҳдномаларни амалга ошириш вазифаси қўйилди.

Халқаро масалалар юзасидан бўлиб ўтган фикрлашувлар ҳозирги замоннинг долзарб масалалари хусусида фикрларнинг тўла мослигини тасдиқлади, бу эса Европа қитъасида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг муҳим омилидир.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Вьетнам Компартияси Марказий Комитети бош секретари Нгуен Ван Линь билан учрашуви якунлари тўғрисидаги ахборотни тинглаб, шунга қатъий ишонч билдирдики, СССР билан ВСРда қайта қуриш ва янгиланиш жараёнларини авж олдириш Совет—Вьетнам муносабатларига янги сифат бағишлайди, иккала мамлакат иқтисодий алоқаларининг самарадорлиги ва ўзаро манфаатдорлигини оширишга кўмаклашади. Ташқи сиёсатнинг энг муҳим муаммоларига, Осиё-Тинч океан регионида ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни таъминлаш масалаларига КПСС ва ВКПнинг ёндашувлари бир-бирига мос эканлиги мамнуният билан қайд этиб ўтилди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Япония ташқи ишлар министри С. Уно билан суҳбати ҳамда Э. А. Шеварднадзенинг музокаралари натижаларини кўриб чиқиб, маъқуллади. Совет—Япония сиёсий мулоқоти жонланаётгани, икки томонлама муносабатлар муҳитининг умумий яхшиланиши, ҳамкорликнинг амалий соҳаларида алоқалар ҳамда мулоқотларнинг муайян даражада кучайиши мамнуният билан қайд этилди. Бўлиб ўтган музокаралар чоғида ҳар иккала томон ўзаро муносабатларни янада яхшилашга интилиши, шунингдек мазкур мақсадларда амалий куч-ғайратларни ошириш тўғрисидаги аҳдлашувни тасдиқлаганлиги муҳим эканлиги кўрсатиб ўтилди. М. С. Горбачевнинг Японияга қиладиган визитига тайёргарлик кўриш ишларини давом эттириш мақсадга мувофиқ деб топилди, бу визит Совет—Япония муносабатларининг умумий яхшиланиши муҳитида амалга оширилиши мумкин бўлур эди. СССР билан Япония ўртасида сулҳ шартномасини, шу жумладан сулҳ шартномасига оид доимий амал қилувчи ишчи группаси доирасида шартнома тузиш билан боғлиқ масалаларни Япония томони билан муҳокама қилишни давом эттириш керак, деган мулоҳазалар маъқулланди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг материаллари

КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил 25 апрель куни бўлиб ўтган Пленуми материаллари алоҳида китобча қилиб чиқарилди. Унга Пленум тўғрисидаги информацион билдириш, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевнинг Пленумда қилган доклади ва якунловчи нутқи ҳамда Пленумнинг бошқа материаллари киритилган.

Китобча Сиёсий адабиёт нашриётида босмадан чиқди.

(ТАСС).

ОРОЛ: ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Орол денгизи муаммоси совет кишиларини ҳаяжонга солмоқда. Ҳали яқингача ҳам Орол денгизига обиҳаёт элтиб турган Ўрта Осиёдаги Амударё ва Сирдарё сувларидан ҳаддан зиёд, баъзан эса ўйламасдан фойдаланиш оқибатида экологик фалокат рўй берди: денгиз ҳалок бўла бошлади. Кейинги йиллар мобайнида Оролнинг сатҳи 13 метр пасайди, юзаси эса учдан бир ҳиссадан кўпроқ камайди. Шундай қилиб, Ўрта Осиёдаги энг йирик табиат комплекси бузилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1988 йилнинг сентябрь ойида «Орол денгизи районида экология ва санитария аҳволини тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасидаги сув ва ер ресурсларидан самарали фойдаланишни ва уларни муҳофаза этишни кучайтириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Шу қарор қандай бажарилмоқда?

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари **Е. К. Лигачев** Орол регионида бўлди. У Ўзбекистон, Қорақалпоғистон, бир қанча марказий министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари билан биргаликда қуриб бораётган денгиз устидан вертолётда айланиб ўтди. Бузилган табиат балансини тиклаш юзасидан олиб борилаётган қурилиш ва сув хўжалиги ишлари билан танишди. Маҳаллий партия, совет, хўжалик органлари раҳбарлари билан, қирғоқдаги Мўйноқ райони аҳолиси билан учрашувлар ва суҳбатлар бўлди. Жойлардаги аҳвол билан танишиш мазкур ўлкага, унинг кишиларига етказилган экологик ва ҳаётий зарар қанчалик чуқур эканлигини яна бир карра кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида Оролни қутқариш юзасидан кенг миқёсдаги, истиқболга мўлжалланган вазифалар ҳам, ҳозир бир кун ҳам кечиктирмай ҳал этилиши лозим бўлган тадбирлар ҳам белгилаб берилган. Бу ўринда гап Оролбўйи регионини аҳолисининг турмуш шароитларини ва яшаш муҳитини яхшилаш тўғрисида бормоқда. Бу ердаги одамлар чанг-тўзон ва туз бўронларидан, ичимлик сув етишмаётгани ва унинг сифати пастлигидан, зарур санитария шароитлари йўқлигидан озор чекмоқдалар. Уларнинг хўжалик фаолияти имкониятлари ҳам чекланган. Хуллас, табиий фалокат маҳаллий аҳоли турмушига жиддий путур етказди.

Е. К. Лигачев иштирокида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида назарда тутилган Оролбўйидаги социал вазифаларни ҳал этиш тўғрисида партия, совет органлари, Иттифоқ ва республика министрликлари ва идоралари раҳбарларининг ҳисоботи тингланди.

Одамларга ичимлик суви етказиб бериш — сира пайсалга солиб бўлмайдиган вазифадир. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари П. А. Пўлатзода ва «Аралводстрой» бирлашмасининг бошлиғи М. А. Сарсенов шу хусусда ҳисобот бердилар. Яқинда тузилган махсус қурилиш ташкилоти бўлган «Аралводстрой» бу йил 8 миллион сўм капитал маблағни ўзлаштириши керак. Келгуси йили иш ҳажми 45—50 миллион сўмга етади. Суръат дуруст, аммо етарли эмас. Йирикроқ кучларни жамлаш ва Қорақалпоғистонда сув хўжалиги объектларини илдамроқ, муддатидан илгари ишга тушириш лозим. Чунки, сув бу ерда ҳаёт-мамот масаласидир. Айни вақтда қишлоқдаги аҳоли пунктларини коммунал канализация билан таъминлаш масалаларини яна ҳам активлик билан ҳал этиш керак.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. С. Салиқов таъкидлаганидек, ҳали яқиндагина одамлар Оролбўйидаги овуллардан, балиқчиларнинг посёлкаларидан кетиб қолишаётган эди, энди эса Оролни қутқариш тўғрисида қарор қабул қилинганлиги, сув хўжалиги ишлари авж олдирилаётганлиги муносабати билан улар ўзлари туғилиб-ўсган жойларига қайтиб келмоқдалар. Вазифа уларнинг ишончини оқлаб, бу ерда турмуш шароитини зўр ғайрат билан яхшилашдан иборат.

(Давоми иккинчи бетда).

БЕВОСИТА АЛОҚАЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Р. Н. НИШОНОВнинг Тошкентдаги кенгашда сўзлаган нутқи

Ҳурматли ўртоқлар!

Аввало ҳаммангизни — азиз меҳмонлар ва умумий ишимиздаги дўстларимизни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси топшириғига мувофиқ самимий табриклашга ва самарали ишларингизни, бу ердан яхши таассуротлар билан қайтишингизни, мамлакатнинг ягона халқ хўжалик комплекси доирасида регионлараро алоқалар ва ҳамкорликни ўзаро манфаатлилик, тенглик асосида янада мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда янги муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

Тошкентда Е. К. Лигачев, марказдан бир қанча масъул ходимлар, Ўрта Осиё республикаларидаги қўшниларимиз, шунингдек Москвадан, Урал, Сибирь ва Олтойнинг бир қанча областлари ва ўлкаларидан келган шерикларимиз иштирокида бундай кенг ва ваколатли кенгашнинг ўтказилишини биз партиямиз Марказий Комитети комиссиясининг КПСС Марказий Комитети 1989 йил март ва апрель Пленумларининг йўл-йўриқларини амалга ошириш юзасидан конкрет, амалий ишларининг ибратли намунаси деб ҳисоблаймиз.

Ўртоқ М. С. Горбачев таъкидлаганидек, март Пленумининг қарорлари партия аграр сиёсатини тубдан қайта қуришгина эмас, шу билан бирга мамлакат индустриал ва агросаноат комплексларини янада интеграциялаш, ишлаб чиқаришнинг илмий-техникавий даражасини оширишда, қишлоқни социал жиҳатдан ўзгартиришда қишлоқ хўжалигига ёрдам беришни кескин кучайтириш муаммоларини янги позициялардан ёритиб беради.

Шу жиҳатдан қараганда республика областлари, районлари, агросаноат бирлашмалари ва фирмалари, хўжаликлари билан мамлакат бошқа районларидаги йирик саноат бўлинмалари ўртасида бевосита ўзаро манфаатли, узоқ муддатга мўлжалланган алоқаларни ўрнатиш агросаноатни янада индустрлаш ва саноат билан боғлашга, регионларимизнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилашга қаратилган таъсирчан чорадир.

Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар каби Ўзбекистон ҳам пахта етиштиришга ихтисослашиш билан бир вақтда мева-сабзавот ва полиз маҳсулотларини кўплаб етиштирувчи ва етказиб берувчи республикадир. Бунинг устига бизнинг табиий-иқлим шароитларимиз туфайли республикамизда етиштирилган бундай маҳсулотлар жуда қимматли, айтиш мумкинки, камёб озиқ-овқат хусусиятларига эга. Шу сабабли бундай маҳсулотлар етиштиришни озиқ-овқат программасини ҳал қилишга биз қўшадиган асосий ҳисса, деб ҳисоблаймиз. Ўтмишни қўзғатмай, лекин ўша ўтмишдаги хатоларни такрорламаслик учун бугун шуни яна бир бор айтиш керакки, ялпи пахта миқдори учун курашилиб, мева-сабзавотчилик ҳамда озиқ-овқат комплекси бошқа тармоқларини ривожлантириш сунъий равишда сусайтирилди, унга иккинчи даражали иш деб қаралди. Бу эса республиканинг экономикасига, унинг тез кўпайиб бораётган аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга ғоят салбий таъсир ўтказди, бошқа регионларга маҳсулот етказиб бериш имкониятларимизга путур етказди, ер унумдорлигига таъсир қилди, катта экология чигалликларини, сув ресурслари номутаносиблигини келтириб чиқарди.

КПСС Марказий Комитети ва мамлакат ҳукуматининг доимий ёрдами туфайли биз ана шу нуқсонлар ва номутаносибликларни тугатиш устида қатъият билан иш олиб бораяпмиз. Пахтачилик илмий жиҳатдан агротехника негизига кўчирилмоқда, қишлоқ хўжалигимизни бўғиб келган пахта якка ҳокимлиги тугатилмоқда, алмашлаб экиш изчиллик билан ўзлаштирилмоқда, сув хўжалиги қурилишида инвестиция сиёсати қайта кўриб чиқилди — эндиликда капитал маблағларнинг кўп қисми ерларнинг сифатини яхшилашга сарфланмоқда. Озиқ-овқат тармоқларини жадал ривожлантириш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилмоқда,

(Давоми иккинчи бетда).

Ўзбекистонликлар бир йил ичида В. И. Ленин номли Совет болалар фондига салкам бир миллион сўм ўтказдилар. Соғлиқни сақлашни ривожлантиришнинг ўзигагина ана шу маблағнинг ярмидан кўпроғи ажратилди.

БОЛАЛАР УЙЛАРИ—ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

В. И. Ленин номли Совет болалар фонди Ўзбекистон бўлими правлениесининг 12 май куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида ана шу ҳақда гапирилди. Сўзга чиққан кишилар Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг ўн саккизта бўлимдан иборат педиатрия марказини, оила муаммолари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи йирик марказлар ташкил этишга оид ишлар бошлаб юборилганлигини маълум қилдилар.

Правление пленуми қабул қилган қарорда болалар фонди молиявий мустақиллигини мустаҳкамлаш ва унинг ҳисобидан маблағни кўпайтириш мақсадида болаларни ҳимоя қилиш вазифаларини ҳал этиш учун хўжалик ҳисобидан корхоналар ташкил этилиши айтилади. Хайрия билетлари сотила бошланди. (ЎзТАГ).

ОРОЛ: ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Шу муносабат билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов бундай деди: кутиб турмаслик, бир-бирига солмаслик, балки ҳар ким режалаштирилган ишларни мумкин қадар кўпроқ бажариши, ижрочиларнинг масъулиятини ошириш лозим — ҳозирги пайтда ҳаммадан ҳам зарури ана шулардир.

Қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун, аввало, суғориш учун Амударё ва Сирдарё сувидан фойдаланишни тубдан яхшилаш масаласи ўткир қилиб қўйилди. Сувдан фойдаланганлик учун колхозлар ва совхозларнинг ҳақ тўлаши жорий этилиши бунга кўп жиҳатдан ёрдам бериши мумкинлиги таъкидланди. Сувдан оқилона фойдаланишни йўлга қўйиш фақат социал-маиший шароитни яхшилаш йўли эмас, шу билан бирга қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш, шахсий томорқалар, боғдорчилик ва полизчиликни ривожлантириш йўли ҳамдир, деди СССР табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг раиси Ф. Т. Моргун. Бу эса пировардида маҳаллий аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўла-тўкис таъминлашга, Оролбўйида яшовчиларнинг турмуш даражасига баракали таъсир қилган бўлур эди.

Яна бир долзарб вазифа — аҳолига медицина ёрдами кўрсатишни яхшилаш, экология муҳитининг ўзгарганлиги натижасида юз берадиган касалликларнинг олдини олишни кенгайтиришдан иборат.

Ўзбекистон соғлиқни сақлаш муассасалари Қорақалпоғистон ва Хоразм области аҳолисини оммавий равишда диспансеризациядан ўтказмоқда. Аммо бу республикалараро муаммо бўлиб, бу ишга Иттифоқ Соғлиқни сақлаш министрлиги асосли равишда қўшилиши керак, деб таъкидлади Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, Оролдаги депутатлар группасининг раҳбари В. П. Анишчев. Маълумки, қабул қилинган қарорда министрликка ана шундай топшириқлар берилган.

Хуллас, ишлар кўп, бу ишларнинг ҳаммаси кенг миқёсли. Ҳам ишлаб чиқариш, ҳам социал объектлар — уй-жойлар, мактаблар, касалхоналар, магазинлар, ошхоналар қурилишининг моддий-техника базасини ривожлантириш учун кучғайратларни бирлаштириш талаб қилинади. Аҳолининг маблағлари ҳисобига якка тартибда уй-жой қурилишини рағбатлантирадиган шароитни яратиш лозим.

Экология танглиги муносабати билан Ўрта Осиёда вужудга келган муаммоларни ҳал қилишда фаннинг тутган ўрни катта. Шунга қарамай, СССР Фанлар академияси, ВАСХНИЛ Орол билан боғлиқ тадқиқотларни сусткашлик билан олиб бормоқдалар. СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик Н. П. Лаверов ишларни кучайтириш юзасидан шошилинч чоралар кўрилади, деб ишонтирди.

Ёзувчи Т. Қайипберганов Орол одамлари ва табиати манфаатларини ҳимоя қилиб, ҳаяжон билан гапирди.

Табиатнинг ҳолати учун, айниқса, сув ресурсларининг ҳолати учун жамиятда ташвиш тез ортиб бормоқда, деди Е. К. Лигачев Орол муаммосига доир гапларга якун ясаб. Орол табиат қонунларини қўполлик билан бузиш қурбони бўлди. Гўё ҳаммаси пахтани деб қилинган, пахта эса одамлар учун зарур, дейишган. Бироқ ҳаммаси табиатга, одамларга қарши бўлиб чиқди. Одамлар маҳрумликларга дуч келмоқдалар.

Бу аҳволдан қутилишнинг битта йўли бор: КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори сўзсиз бажарилишини таъминлаш керак. Орол муаммосини фақат тадбирлар комплекси билан ҳал қилиш мумкин. Ҳозир социал вазифаларга зўр бериш муҳимдир. Одамлар ўз турмуш шароити яхшиланганлигини тез вақт ичида ҳис этишлари лозим. Энг муҳими — уларни сув билан таъминлашдир. Уй-жой қурилиши, соғлиқни сақлаш масалалари ҳам маҳаллий, ҳам республика, Иттифоқ органларининг доимий диққат марказида бўлиши керак. Яқин йиллар ичида қурилиш ишларини анча кенгайтириш учун қурилиш индустрияси базасини тез юксалтириш, пудратчи коллективлар тузиш зарур.

Е. К. Лигачев шунингдек Оролга тааллуқли илмий тадқиқотларни активлаштириш учун регионга истеъдодли олимларни жалб этиш, улар атрофига маҳаллий кучларни ҳам жамлаш зарурлигини таъкидлади. Барча ишлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарорининг бажарилиши устидан давлат ва жамоат назоратини кучайтириш асосида замонавий илмий-техникавий даражада олиб борилиши муҳимдир. Катта лойиҳаларни кенг кўламда муҳокама қилиш, олимлар, мутахассислар, аҳолининг фикрини ҳисобга олиш керак.

Оролнинг табиат комплексини тиклаш, унга ҳаёт бахш этиш — мамлакат, бутун дунё олдидаги катта масъулиятдир.

Муаммоларни муҳокама қилишда КПСС Марказий Комитети аграр бўлимининг мудири И. И. Скиба, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов, СССР гидрометеорология ва атроф-муҳитни муҳофаза этиш давлат комитетининг раиси Ю. А. Израэль, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, мутахассислари иштирок этдилар.

* * *

Е. К. Лигачев 9—13 май кунлари Ўзбекистон ССРда бўлганида Тошкент ва Сурхондарё областларидаги бир қанча колхозлар ва совхозларга, «Союзхлопок» ва ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларига борди. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг партиянинг ҳозирги замондаги аграр сиёсати, қишлоқдаги ишлаб чиқариш муносабатларини қайта қуриш, аграр фан ролини ошириш масалаларига тааллуқли қарорлари қандай бажарилаётганлиги ҳақида колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, олимлар, партия ходимлари билан суҳбатда бўлди.

Эндиликда вужудга келтирилган қулай иқтисодий шарт-шароитлардан фойдаланиб, деҳқонларнинг ташаббуси ва хўжаликларнинг социалистик омилкорлигини ривожлантириб, Ўзбекистон агросаноат комплексининг бой табиий ва моддий-техника имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш зарурлиги, боғлар, далалар ҳосилдорлигини, фермаларнинг маҳсулдорлигини ошириш, республикада аҳоли жон бошига гўшт ва сут маҳсулотлари, мева ва сабзавот истеъмол қилишнинг ўсишига эришиш зарурлиги таъкидланди. Ижара муносабатларининг, кооперация, шахсий томорқалар, завод коллективлари қишлоқ хўжаликларини фаол ривожлантириш, саноат корхоналари билан колхозлар, совхозлар ўртасида ўзаро фойдали, хўжалик ҳисоби негизида бевосита алоқаларни ўрнатиш бунга ёрдам бериши керак.

Айрим кишилар КПСС Марказий Комитети секретарига мурожаат этиб, ҳали ҳам томорқа хўжалиги ва боғ участкалари, сабзавотчилик учун ер ололмаётганликларидан, қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштириш билан машғул бўлиш истагини бўғиб қўяётган бошқа қийинчиликлар учраётганидан шикоят қилдилар. Маҳаллий органларнинг раҳбарларига мамлакатда қабул қилинган қарорларнинг бажарилишида сусткашлик қилишаётгани кўрсатиб ўтилди. Нечоғлик қийин бўлмасин, ҳамма тўсиқларни олиб ташлаш, имкониятларни қидириб топиш ва гражданларга боғдорчилик-сабзавотчилик фаолияти учун ер ажратиб бериш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети раҳбарлари билан биргаликда апрелнинг охири — май ойининг бошларида кутилмаган совуқ ва қор ёғиши натижасида аграр секторда юз берган табиий офат оқибатларини тугатиш билан боғлиқ муаммолар кўриб чиқилди.

Хайробод темир йўл станциясига борилди, у ерда Темир йўллар министрлиги ҳамда Ўрта Осиё темир йўли раҳбарлари билан биргаликда сабзавот ва меваларни Москвага, мамлакатнинг бошқа шаҳарларига жадал етказиб бериш, маҳсулотлар истеъмолчиларга юқори сифатли ҳолда етиб бориши учун темирйўлчиларнинг масъулияти ва манфаатдорлигини ошириш имкониятлари муҳокама қилинди.

Е. К. Лигачев озиқ-овқат магазинларига борди, у ерда харидорлар, ана шу шаҳарлар аҳолиси билан қизғин суҳбатлар бўлди.

Республика Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари билан ҳам суҳбат бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов, республика Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров сафарда Е. К. Лигачев билан бирга бўлдилар.

* * *

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. К. Лигачев 13 май куни Москвага жўнаб кетди. Аэропортда уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси аъзолари ва аъзоликка кандидатлар кузатиб қўйдилар.

(ЎзТАГ).

БЕВОСИТА АЛОҚАЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Аммо энг муҳими шундаки — бутун мамлакат экономикаси каби агросаноат комплексининг бутун хўжалик механизми тубдан қайта қурилмоқда. Бу ўзгаришлар шакллари ва усуллари хилма-хил ва тенг ҳуқуқли бўлиб, уларнинг мақсади бир, у ҳам бўлса меҳнатчиларни ишлаб чиқаришнинг чинакам хўжайинига айлантириш, деҳқонларга уларнинг ер билан азалий алоқасини қайтариб беришдан иборат.

Бунинг учун ҳозир қулай шароит яратилди. Қишлоқда ишлаб чиқариш муносабатларини тубдан такомиллаштириш, бошқарувнинг иқтисодий усулларига ўтиш, хўжалик юритишнинг оқилона шаклларини, аввало ижарани, ишлаб чиқариш кооперациясини жорий этиш, нарх белгилашни яхшилаш ва қишлоқ хўжалиги билан саноат ўртасида тенг айирбошлашнинг қарор топиши бутун агросаноат комплекси жадал ривожланиши учун яхши омил бахш этади.

Республикада ижара муносабатларини кенгайтириш, шахсий ёрдамчи хўжаликларда, боғдорчилик-полизчилик ширкатларида, саноат корхоналарининг ёрдамчи хўжаликларида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш учун амалий чоралар кўрилмоқда. Барча бригадалари ва звенолари ижара пудратига ўтказилган колхозлар ва совхозларнинг сони кўпаймоқда. Республика Давлат агросаноат комитетининг саноат корхоналари, хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ҳам ижара шароитига ўтмоқда. Янги шакллар изланмоқда, хўжалик ҳисоби асосида ишловчи фирмалар, бирлашмалар, кооперативлар тузилмоқда. Ана шу жараёнларни жадаллаштиришни республика партия, совет, хўжалик органларининг биринчи галдаги вазифаси деб биламиз.

Буларнинг ҳаммаси ишларнинг аҳволига ижобий таъсир ўтказмоқда. Пахтачилик ва чорвачиликда, сабзавот- полизчиликни, боғлар ва узумзорларни ривожлантиришда аниқ мақсадга қаратилган тадбирлар амалга оширилмоқда. Натижада мева-сабзавот маҳсулотлари етиштириш кўпайиб 5,2 миллион тоннага етди. Беш йилликнинг уч йилида Умумиттифоқ фондига 3,9 миллион тонна мева ва сабзавот етказиб берилди. Бу эса планда кўзда тутилганидан деярли 500 минг тонна кўпдир.

Аммо булар дастлабки ҳаракатлар, дастлабки қадамлар бўлиб, республика, айниқса, мамлакат эҳтиёжини қондирмайди. Аллақачон етилган кўпгина муаммоларни ҳал этишда сусткашликка йўл қўймоқдамиз. Мен, аввало, республиканинг деярли барча областларида сабзавот экинлари ва мевазор боғларнинг ҳосилдорлиги камлигини кўзда тутмоқдаман. Чунки, қаттиқ совуқ деярли бўлмайдиган саховатли ўлкамизда хўжайинларга хос тўғри ёндашилса, қимматли сабзавот маҳсулотларининг хилма-хил турларини етиштириш мумкин.

Сурхондарё, Сирдарё, Самарқанд ва бошқа областлардаги кўпгина хўжаликлар суғориладиган ерларда ғалла етиштирмоқдалар. Ҳолбуки, бундай экин етиштирилганида ҳар гектар ердан атиги минг сўм даромад олиш мумкин. Ана шу ерларда сабзавот етиштириш эса хўжаликларга ҳар гектар ер ҳисобига 8—10 минг сўм соф даромад келтирган бўлур эди.

Ҳаёт биздан эътиборимизни мева-сабзавот етиштиришга қаратишни, ҳар гектар ернинг самарадорлигини оширишга эришишни қатъият билан талаб қилмоқда. Бунинг учун экин майдонлари структурасини яхшилаш, ҳозирги вақтда қониқарсиз фойдаланилаётган қўриқ ерларда лойиҳадаги ҳосилдорликка тезроқ эришиш зарур.

Мева-сабзавот етиштиришни янги иқтисодий изга кўчириш бу соҳани юксалтиришнинг яна бир қудратли воситасидир. Шартнома нархлари жорий этилгач, бу тармоқ ривожланишнинг реал ва етарли даражада ишончли моддий омилларига эга бўлади: Ҳозирча Умумиттифоқ фондига етказиб берилаётган мева-сабзавот маҳсулотларининг улгуржи харид нархлари соф рамзий тусдадир.

Ўзаро манфаатли, узоқ муддатга мўлжалланган бевосита алоқалар ўрнатишни биз республикада мева-сабзавот етиштиришни ривожлантиришнинг, ҳам республика аҳолисини, ҳам Москва шаҳри, Урал, Сибирь ва Олтойнинг йирик саноат марказлари аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг муҳим резерви деб биламиз. Дастлабки тажриба бу йўлнинг истиқболли эканлигини кўрсатмоқда. Бу ўринда асосий принцип ва асосий наф шундаки, регионларимиз тасарруфидаги ресурслар планлаштириш ва таъминот ташкилотларининг катта тўсиқлари ва чалкаш йўлларини четлаб ўтиб, ўзаро манфаатли асосда бевосита айирбош қилинади.

Мева ва сабзавот эвазига биз тармоқнинг ўзини ривожлантириш учун ускуналар ва буюмлар оламиз, бизнингча, ҳамкорликнинг бундай тури энг самаралидир. Чунончи, Сирдарё областидаги бир қанча хўжаликлар мева-сабзавот эвазига озиқ-овқат саноати учун металл прокати ва ускуналарни ўзаро ва бевосита етказиб бериш тўғрисида Красноярск ва Хабаровск ўлкалари, Свердловск, Челябинск ва Барнаул областлари корхоналари билан келишиб олдилар. Новосибирск корхоналари бирлашмаси Бекобод районидаги «Победа» колхозида консерва цехи қуриб беради, ана шу цех маҳсулотининг бир қисми тўғридан-тўғри уларга жўнатилади.

Урал ва Сибирь нефтчиларининг Сурхондарё хўжаликлари билан алоқалари анча ибратлидир. Уралликлар ва сибирликлар областга 40 миллион сўмлик турли бинокорлик материаллари ва ускуналар етказиб бердилар. Ульяновск қурувчилари Бухоро области билан шартнома тузиб, сабзавот омбори, қўй терисини ошлайдиган корхона ва колбаса цехи қура бошладилар.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг ҳар бир областидан қардош республикалар, айниқса, Россия Федерацияси меҳнатчилари билан амалий ҳамкорлик тўғрисида мисоллар келтириш мумкин. Хоразм ва Чита областлари меҳнат коллективлари ўртасидаги бевосита алоқалар уч йилдан буён давом этмоқда. Сибирдаги қишлоқ хўжалик ва қурилиш объектларида Хоразмдан борган 600 нафардан кўпроқ колхозчилар ва совхоз ишчилари меҳнат қилмоқдалар. Яқинда ҳамюртларимиз РСФСРнинг Саратов, Кострома, Ульяновск областлари ва Белоруссиянинг Витебск области вакиллари билан шартнома тузиб, картошка ва сабзавот етиштириш учун ана шу областларда 18 минг гектар ерни ижарага олдилар.

Ҳозир планга қўшимча маҳсулотларни етказиб бериш юзасидан ўзаро мажбуриятшартномалар тузилмоқда.

Фарғона областининг меҳнатчилари РСФСРнинг Хакасия автоном областида сабзавот, мева ва узум сотадиган магазинлар очишга аҳд қилдилар. Бунинг эвазига фарғоналиклар Хакасиядан картошка ва ёғоч-тахта материаллари оладилар.

Қашқадарё, Тошкент, Андижон, Бухоро областлари ва Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашларининг иқтисодий алоқалари географияси жуда кенг. Улар Россия Федерациясидаги 17 та область, ўлка ва автоном республикага сабзавот, мева, қовун-тарвуз етказиб бермоқдалар. Россия меҳнат коллективлари ана шу маҳсулотлар эвазига Ўзбекистонга кўплаб ёғоч-тахта, цемент, шифер, металл прокати, қувурлар, кўмир, йиғма уйлар жўнатдилар.

Ташкилотларимиз н и н г Москва, Урал, Сибирь, Олтой, Ноқоратупроқ зона меҳнаткашлари билан иқтисодий ҳамкорлигининг ҳаётнинг ўзи келтириб чиқарган ана шу янги шакллари мустаҳкамланмоқда ва ўз самарадорлигини исботламоқда.

Ҳозир биз ўзаро манфаатли асосда маҳсулот етказиб бериш юзасидан областлар, районлар ва хўжаликлар билан қўшимча равишда бевосита алоқалар ўрнатишимиз, шартномалар тузишимиз лозим. Бизнингча, бу ишда савдо-сотиқдаги ўзаро манфаатларга риоя этилиши, барча ҳисоб-китоблар маҳсулот сотиладиган жойлардаги чакана нархлар ҳисобга олиниб, ўзаро келишилган нархлар асосида олиб борилиши керак. Чамаси ҳар икки томоннинг эҳтиёжларини қондирадиган айирбошлаш операцияларига устунлик бериш керак. Масалан, бизга ёғоч-тахта жуда ҳам зарур, чунки ёғоч-тахта етказиб берувчилар (шуни ҳам айтиш керакки, юқорида номлари зикр этилган регионлардаги ёғоч-тахта етказиб берувчилар) планлаштирилган ёғоч-тахтадан 400 минг куб метрини ёки 38 процентини, шу жумладан, лимитда кўрсатилган 243 минг куб метр ёғоч-тахтани етказиб беришни ижро учун қабул қилмадилар.

Лекин мева-сабзавот тармоғининг ўзини ривожлантириш учун зарур бўладиган воситалар — теплицалар учун ускуналар ва плёнка қопламалар, айниқса, юк ортиб жўнатиладиган жойларда маҳсулотларни сақлаш учун совитиш қурилмалари, мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, кичик консерва цехлари учун линиялар ва ускуналар, турли катталикдаги қувурлар айирбошлашга кўпроқ эътибор бериш керак. Қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш масалаларини ҳал этиш учун бизга ғишт пишириш ускуналари ғоят зарур. Халқ истеъмоли моллари, айниқса, мебеллар, мураккаб рўзғор техникасини бевосита етказиб бериш юзасидан шартномалар тузилиши ҳам мумкин.

Бир қанча муҳим Иттифоқ органлари раҳбарларининг кенгашда иштирок этаётганидан фойдаланиб, ана шундай алоқаларни фаол ривожлантиришга кўмаклашадиган бир қанча мулоҳазаларни айтиб ўтмоқчиман.

Кеча объектларни бориб кўрганимизда ишонч ҳосил қилганимиздек, фақат шартномавий алоқаларнигина эмас, балки бутун мева-сабзавот етказиб беришни ташкил этишда узил-кесил ҳал қилишни талаб қиладиган энг қийин масалалардан бири — маҳсулотларни тайёрлаш ва ташишдир. Ҳозир бу иш учун ҳеч ким на тайёрловчилар, на транспортчилар, на савдо ташкилотлари чинакамига жавоб беради. Е. К. Лигачев бу ҳақда тўғри гапирди. Мана шу чалкашликларнинг ҳаммаси маҳсулот етиштирувчилар елкасига оғир юк бўлиб тушмоқда. Баъзан бундай нобудгарчиликлар етиштирилган бутун маҳсулотнинг 30 процентига етмоқда ва ундан ҳам ошиб кетмоқда.

Шу боисдан тузиладиган шартномаларда мева-сабзавот маҳсулотларини қабул қилиб олиш ва уни ташиш билан ким шуғулланишини аниқ кўрсатиб қўйиш керак. Масофанинг олислигини ҳисобга олиб, бир қанча ҳолларда авиациядан, истеъмолчи корхоналарнинг ўз рефрижератор воситаларидан фойдаланишни, шунингдек, авиация ёрдамида ташиш нархини олдиндан кўзда тутиш лозим. Бу соҳада ҳаммамиз дадил ҳаракат қилишимиз керак: ўтган йилнинг тажрибаси кўрсатганидек, ҳайрон қоларли даражада ғайрат билан ишлаётган ва нархи билан ҳисоблашмаётган кўп сонли кооператорлар ташаббусни илиб кетишлари мумкин.

Ниҳоят, бошқа соҳаларда тағин ҳам кенгроқ ва хилма-хил алоқалар ўрнатиш учун шартнома муносабатларидан фойдаланиш тўғрисида. Ғалати туюлса ҳам, бу ўринда гап аҳолимизни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида бормоқда. Энг аввало, картошка билан таъминлашни яхшилаш керак. Чунки, республикага бириктиб қўйилган областлар давлат йўли билан картошка етказиб беришни йил сайин барбод қилмоқдалар. Масалан, ўтган йили бизга салкам 270 минг тонна картошка етказиб берилмади; бу эса планда кўзда тутилган картошканинг 30 процентини ташкил этади. Бу республикада аҳоли жон бошига озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмоли кўрсаткичи пастлигининг асосий сабабларидан биридир. Гўшт, сут маҳсулотларини ҳеч қандай рақобатсиз айирбошлаш қилиш мумкин, албатта, республика бундай маҳсулотларга эҳтиёжни ўз кучи билан қондира олмайди.

Шартнома тузиш чоғида шунга ўхшаш хилма-хил вариантларни ишлаб чиқиш керак. Чунончи, республика хўжаликларининг бошқа регионлардаги ерларни картошка ва бошқа экинлар етиштириш учун ижарага олиши, етиштирилган маҳсулотни ўзаро манфаатли шартлар асосида тақсимлаши каби вариантларни ишлаб чиқиш керак. Бевосита алоқалар доирасида Ўрта Осиё саноатининг ривожланаётган тармоқлари учун ишчи кадрлар тайёрлашни кенгайтиришнинг янги истиқболлари очилади, деб ўйлайман.

Кенгашимиз Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар қатори Ўзбекистонда ҳам шу даврга мутлақо хос бўлмаган совуқ ва ёғингарчилик натижасида ғўза ва бошқа экинларнинг деярли учдан икки қисми нобуд бўлган ва шикастланган бир пайтда ўтмоқда. Табиий офат республикага деярли 800 миллион сўмлик зарар етказди.

Ҳозирги вақтда бутун куч, барча моддий ресурслар табиий офат оқибатларини тугатишга сафарбар этилган. Бу йил мумкин қадар кўпроқ ҳосил йиғиштириб олибгина қолмай, келгуси йилларда уни кўпайтириш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилиш вазифаси турибди.

Айни ана шундай вазиятда бутун мамлакатнинг жипслиги, интеграция кучи, бирлиги ва дўстлиги, айтиш мумкинки, сиёсий бирлиги синовдан ўтади. Биз қардош республикаларнинг, турли регионларнинг ёрдамини чуқур миннатдорчилик туйғуси билан қабул қилмоқдамиз.

Ўрта Осиё республикалари бошига тушган кулфат Иттифоқ органларининг олдига процентсиз кредит бериш, бир йўла ёрдам кўрсатиш мева ва сабзавот етказиб бериш план кўрсаткичларига ўзгартишлар киритиш, ёнилғи-мойлаш материалларини қўшимча равишда ажратиш, қурилишга узоқ муддатли кредит бериш, аҳолига ва ижарачиларга беғараз молиявий ёрдам кўрсатиш, сув лимитларини кўпайтириш каби масалаларни кўндаланг қилиб қўймоқда. Давлат страхованиеси органлари бошимизга тушган кулфатларни кўпроқ тушуниб муносабатда бўлишларини истар эдик. Аҳволни тезроқ ўнглаб олиш учун бу жуда зарур.

Нобуд бўлган экинлар ўрнини тўла ҳажмда қоплаш мумкин эмаслиги ҳозир равшан. Шу муносабат билан бу йил бизнинг шерикчилик имкониятларимиз унча катта бўлмаслиги мумкин. Лекин биз фақат шу кунни кўзлаб яшаётганимиз йўқ. Қардошлик, ўзаро ёрдам ва мадад бузилмас анъаналар қарор топган областларимиз ўлкаларимиз ва регионларимиз учун узоқ муддатли бевосита алоқалар заминини яратиш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Кенгашдан кейин Урал, Сибирь, Олтойдан келган ўртоқлар алоқалар ўрнатиш ва шартномалар тузиш учун республикаларга, областларга, районларга, хўжаликларга жўнаб кетадилар. Ўзбекистоннинг партия, совет, хўжалик органлари бу муҳим иш учун барча шароитларни яратиш юзасидан ҳамма зарур ишларни қиладилар.

Тағин ҳам кенгроқ сиёсий жиҳатдан қараганда, КПСС Марказий Комитети март ва апрель Пленумлари муносабати билан, шунингдек, ҳозирги кенгаш тавсияларини ҳисобга олиб, иқтисодий ишлар ва ташкилотчилик ишини кучайтиришни ўз вазифамиз деб биламиз. Кенгашимиз ва бундан кейин олиб бориладиган хилма-хил ишлар самарали бўлиб, яхши натижа беради, совет халқлари дўстлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш ишига, қайта қуриш ишига хизмат қилади, деб ўйлайман.

1989 ЙИЛГИ БУТУНИТТИФОҚ АҲОЛИ РЎЙХАТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР БЎЙИЧА ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг ахбороти

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети 1989 йил январида ўтказилган Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатининг Ўзбекистон ССР, Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бўйича аҳолининг сони, шаҳар ва қишлоқ аҳолиси ҳамда унинг жинси тўғрисидаги дастлабки якунларини ишлаб чиқди.

1. Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати маълумотларига кўра, Ўзбекистон аҳолиси 1989 йилнинг 12 январида 19 миллион 906 минг кишини ташкил этди.

Ўзбекистон аҳолиси сонининг урушдан кейинги йиллардаги рўйхатларга мувофиқ ўзгариши қуйидагича бўлди (миллион киши):

1959 йилда (15 январда) — 8,1
1970 йилда (15 январда) — 11,8
1979 йилда (17 январда) — 15,4
1989 йилда (12 январда) — 19,9

1979 йилги аҳолини рўйхатга олишдан кейин ўтган 10 йил мобайнида республика аҳолиси 4,5 миллион киши ёки 29,2 процент кўпайди.

2. Қорақалпоғистон АССРда, областларда ва Тошкент шаҳрида аҳоли сонининг ўзгариши қуйидагича бўлди:

	Аҳоли сони, минг киши: 1979 йил	Аҳоли сони, минг киши: 1989 йил	1989 йилда 1979 йилга нисбатан процент ҳисобида
Ўзбекистон ССР	15391	19906	129
Қорақалпоғистон АССР	901	1214	135
Андижон области	1349	1728	128
Бухоро области	887	1141	129
Қашқадарё области	1121	1594	142
Наманган области	1100	1475	134
Самарқанд области	2160	2778	129
Сурхондарё области	895	1255	140
Сирдарё области	960	1316	137
Тошкент области	1792	2157	120
Фарғона области	1694	2153	127
Хоразм области	747	1016	136
Тошкент шаҳри	1785	2079	116

Табиий кўпайиш аҳоли кўпайиб бораётганлигининг асосий омилидир.

3. Ўзбекистон ССР аҳолисининг шаҳар ва қишлоқ аҳолисига бўлиниши қуйидагича ўзгарди:

Йиллар	Жами аҳоли минг киши	шу жумладан: шаҳар аҳолиси	шу жумладан: қишлоқ аҳолиси	Жами аҳолига нисбатан процент ҳисобида: шаҳар аҳолиси	Жами аҳолига нисбатан процент ҳисобида: қишлоқ аҳолиси
1959	8119	2729	5390	34	66
1970	11799	4322	7477	37	63
1979	15391	6348	9043	41	59
1989	19906	8106	11800	41	59

Шаҳар аҳолиси 1979 йилга нисбатан 1 миллион 758 минг киши, шу жумладан, табиий кўпайиш ҳисобига 1 миллион 504 минг киши, миграция оқими ва қишлоқ пунктларини шаҳар пунктларига айлантириш ҳисобига 254 минг киши ошди. Қишлоқ аҳолиси 2 миллион 757 минг киши кўпайди.

4. Эркаклар ва аёллар сони қуйидагича ўзгарди:

Йиллар	минг киши: эркаклар	минг киши: аёллар	1000 эркакка тўғри келадиган аёллар: жами аҳоли	шаҳар аҳолиси	қишлоқ аҳолиси
1959	3897	4222	1083	1124	1063
1970	5744	6055	1054	1069	1046
1979	7558	7833	1037	1042	1033
1989	9819	10087	1027	1048	1013

1959 йилда аёллар эркаклардан 325 минг киши кўп эди. Кейинги йилларда бу тафовут камайиб, 1989 йилги рўйхат пайтида 268 минг кишига тушди. Аёлларнинг эркаклардан кўплиги 30 ёшдан кейин бошланади ва эркак аҳолининг ўлими бирмунча юқори даражада эканлиги билан, бундан ташқари кекса ёшдагиларда эркакларнинг уруш йилларида кўп нобуд бўлганлиги оқибатлари билан изоҳланади.

5. Қуйида Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри аҳолисининг сони тўғрисидаги рўйхат маълумотлари берилган:

	1989 йил 12 январда аҳоли сони (минг киши): жами	шу жумладан: шаҳар	шу жумладан: қишлоқ	1989 йилда 1979 йилга нисбатан процент (жами аҳоли) ҳисобида	Жами аҳолига нисбатан процент ҳисобида: 1989 йил шаҳар	1989 йил қишлоқ	1979 йил шаҳар	1979 йил қишлоқ
Ўзбекистон ССР	19906	8106	11800	129	41	59	41	59
Қорақалпоғистон АССР	1214	584	630	135	48	52	42	58
Андижон области	1728	559	1169	128	32	68	29	71
Бухоро области	1141	397	744	129	35	65	33	67
Қашқадарё области	1594	415	1179	142	26	74	25	75
Наманган области	1475	550	925	134	37	63	34	66
Самарқанд области	2778	926	1852	129	33	67	42	58
Сурхондарё области	1255	245	1010	140	19	81	19	81
Сирдарё области	1316	407	909	137	31	69	29	71
Тошкент области	2157	958	1199	120	44	56	43	57
Фарғона области	2153	703	1450	127	33	67	33	67
Хоразм области	1016	283	733	136	28	72	20	80
Тошкент шаҳри (1)	2079	2079	—	116	100	—	100	—

6. 1989 йилнинг бошларида 124 та шаҳар, шу жумладан, аҳолиси 100 мингдан ошган 16 та шаҳар бор эди. 1979 йилги аҳоли рўйхатидан кейин ўтган даврда республикадаги 2 та шаҳар — Жиззах ва Навоий аҳолиси юз минг кишидан ошди. Катта шаҳарларда яшовчи аҳоли (100 мингдан ортиқ аҳолиси бўлган шаҳарларда) 1979 йилга нисбатан 25 процент кўпайди.

Аҳолиси 100 минг ва ундан кўпроқ киши бўлган шаҳарлар, шунингдек, область марказлари аҳолиси сонининг ўзгариши:

	Аҳоли сони, минг киши: 1979 йил	Аҳоли сони, минг киши: 1989 йил	1989 йилда 1979 йилга нисбатан процент ҳисобида
Олмалиқ	101	114	113
Ангрен	106	131	124
Андижон	230	293	127
Бухоро	185	224	121
Жиззах	70	102	147
Қарши	108	156	144
Қўқон	153	182	119
Марғилон	110	125	114
Навоий	84	107	127
Наманган	227	308	136
Нукус	109	169	155
Самарқанд	346	366	106
Тошкент	1780	2073	116
Термиз	57	83	146
Урганч	100	128	128
Фарғона	176	200	114
Чирчиқ	132	156	119

Аҳоли рўйхатининг аҳоли жинси, ёши, миллати, тили, маълумот даражаси, никоҳда бўлиш ҳолати, оилаларнинг миқдори, аҳолининг уй-жой шароитлари ва бошқа кўрсаткичлар тўғрисидаги батафсил маълумотлар СССР Давлат статистика комитети томонидан ишлаб чиқилмоқда ва «1989 йилги Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатининг якунлари» тўпламлари туркумида эълон қилинади.

1. Шаҳар Советига бўйсунувчи аҳоли пунктлари қўшиб ҳисобланган.

Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети

ҲАММАНИНГ ҲИССАСИ БЎЛСИН

Тошкент область касаба союзлари Совети пленумидан

КЕЙИНГИ йилларда касаба союз комитетларига ишчи ва хизматчилардан дала ҳовли сўраб 100 мингта ариза тушди. Одамлар қайта қуриш шарофати билан озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга шахсий ҳисса қўшиш истагини билдирмоқдалар. Дала ҳовлиларда етиштирилаётган ҳосил миқдори йил сайин кўпайиб бораяпти.

Озиқ-овқат программасини ҳал этишда эндиликда барча ресурслар ишга солинмоқда. КПСС Марказий Комитети март Пленумидан сўнг бу соҳага эътибор яна ҳам кучайди. Жойларда бўлиб ўтган семинар-кенгашларда дала ҳовлилардан тортиб ижара пудратигача, ёрдамчи хўжаликлардан тортиб кооперативларгача ривожлантиришнинг истиқболлари муҳокама қилинди. Март ойининг охири ва апрелнинг бошларида Омск шаҳрида бўлиб ўтган шундай семинар-кенгашлардан бирида областимиз касаба союзлари Совети раиси Ю. А. Асепков ҳам иштирок этди. КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари асосида касаба союз ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинган область касаба союзлари Совети пленумида у ўз таассуротларини батафсил сўзлаб берди.

Омск областида гражданларнинг салкам 214 минг шахсий хўжалиги бор. Бу хўжаликларда неча минглаб сигир, қўй; чўчқа боқилмоқда. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кун сайин кўпайиб бораётганлиги учун ҳам бозорда гўштнинг нархи 3 сўм 50 тийинга тушди. Бошқа хил маҳсулотлар ҳам тобора арзонлашиб бораяпти. Корхоналарнинг ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришга ҳам бу областда алоҳида эътибор берилаяпти. 23 та ёрдамчи хўжаликни ривожлантиришга ўтган йили салкам 15 миллион сўм сарфланди. Бизда эса бундай фактларни келтира олмайсиз. Кўпгина корхоналарнинг ёрдамчи хўжаликлари қаровсиз ётибди. Гектар бошига олинаётган маҳсулотлар ниҳоятда кам.

Пленумда ижара пудратини ривожлантириш хусусида ҳам жиддий фикрлар бўлди. Бўка районидаги «Кўкорол» совхози ижарачилар звеноси бошлиғи А. Ғаппоров бу соҳада ўз тажрибаларидан сўзлаб берди. А. Ғаппоров уч йил муқаддам ўз ака-укалари ва сингиллари билан 20 гектар ерда деҳқончилик қилиб 28 центнердан пахта ҳосили олган эди. Ўтган йили 3 киши 20 гектар ерни 5 йилга ижарага олди. Улар бор имкониятни ишга солиб, пландаги 21,5 центнер ўрнига 37 центнердан пахта ҳосили етиштирдилар. Меҳнат унумдорлигини икки ярим марта оширдилар. Биргина шу звено совхозга 20 минг сўм соф фойда келтирди.

Лекин негадир жойларда ижара пудрати чуқур илдиз отмаяпти. Шу совхознинг ўзида атиги иккита звено ижара усулида ишлашга ўтган, холос. Бошқа жойларда ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин. Бу маҳаллий партия ва касаба союз ташкилотларининг ижара пудратига эътиборсизлик билан қараётганлари оқибатидир.

Пленумда сўзга чиққан область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда маҳаллий ҳокимият органлари раҳбарлари масъулиятини бутун чоралар билан ошириш зарурлигини уқтирди. Оҳангарон районидаги «Ғаллақудуқ» саноат комплекси директори Г. П. Гриценко, область касаба союзлари Совети аъзоси, «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмаси комплектловчиси Р. Тошпўлатова, Оржоникидзе районидаги «Маданият» колхози касаба союз комитети раиси М. Саидаҳмедова ва бошқалар бу соҳада шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги алоқани янада мустаҳкамлашни таклиф этдилар. «Қизил тонг» бирлашмаси Калинин районидаги теплица комбинати билан шартнома тузган. Тикувчилар йил сайин комбинатни ривожлантиришга 30 минг сўм ажратмоқдалар. Бунинг эвазига комбинат бирлашмани чакана нархда йил бўйи сабзавот маҳсулотлари билан таъминлайди. Келажакда кооперацияни ривожлантириш йўли билан сабзавот сақланадиган омбор қуриш мўлжалланмоқда. Бу тадбир картошка таъминотини ҳам яхшилашга ёрдам беради.

«Ангрен», Серго номли совхозлар базасида Ангрен шаҳар агросаноат кооператив бирлашмаси тузиш йўлида қўйилган қадам ҳам кўпчиликка маъқул бўлди. Бундай бирлашма «Узбекшахтострой» тресты, «Узбекрезинотехника» бирлашмаси, кўмир разрези коллективлари иштирокида тузилаяпти. Лекин ер ажратиш масаласи ҳамон чўзиб келинаяпти. Эндиликда бундай ҳол билан келишиб бўлмайди. Қоғозбозликлар кескин камайиши, фойдали таклифлар тезкорлик билан амалга оширилиши керак.

Пленумда табиий қийинчиликларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар маъқулланди. Шунингдек, «СССР касаба союзлари ҳуқуқи тўғрисида»ги СССР қонуни лойиҳасини муҳокама қилиш тартиби бўйича қарор қабул қилинди. Область касаба союзлари Советида лойиҳани муҳокама қилиш давомида меҳнаткашлар билдираётган таклифларни йиғиш ва умумлаштириш бўйича ишчи группаси, консультация пункти ташкил этилди. Бу масалада 56-76-49, 51-71-78, 56-75-91 телефонлари орқали зарур маслаҳатлар олиш мумкин.

С. БЕРКОВИЧ,
область касаба союзлари Совети матбуот марказининг раҳбари.

● Агросаноат комплекси: оғир вазиятдан қандай қилиб чиқиш мумкин?

Пиллачилик:

АҲВОЛ МУРАККАБ, ЛЕКИН ИМКОНИЯТЛАР БОР

ҲОЗИР вазият агросаноат комплексидаги аҳволни тўғри баҳолаб иш кўришни талаб қилмоқда. Энг муҳими, деҳқонга, боғбонга, пиллакорга шароитни очиқ тушунтириш ва уларни табиий офат асоратларини бартараф этишга сафарбар этиш лозим. Бу борада, айниқса, область пиллакорларига қийин бўлганлигини тан олмасдан илож йўқ. Чунки пахта, сабзавот майдонларида ишни қайтадан бошлаш мумкин бўлса, ипак қурти озуқа базаси бўлган тутзорларни тиклаш жуда оғир. Бир ёқда ипак қурти боқиш учун энг қулай мавсум ўтиб боряпти.

Нима қилиш керак! Биз куни кеча Ўрта Осиё пиллачилик илмий текшириш институти директори Виталий Яковлевич Янов, шу институт катта илмий ходими Фотих Гарипович Гатин ва область пиллачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси бош агрономи Абдураҳим Азизов билан областимиздаги бир қатор район ва хўжаликларда бўлдик. Мутахассислар юз берган вазият ва унинг олдини олиш, ипак қурти боқиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

А. АЗИЗОВ: — Ўзингиз кўрганингиздек пиллачиликдаги вазият ниҳоятда оғир. Бекобод, Коммунистик ва Пискент районларидан ташқари бошқа барча район ва хўжаликларда тут дарахтлари ва плантациялар совуқдан қаттиқ зарарланди. Тоғолди Паркент ва Бўстонлиқ районларида бирон туп ҳам совуқ урмаган тутнинг ўзи йўқ. Бу йил областда 40 минг 500 қути ипак қурти боқиш ва давлатга 2000 тонна пилла сотиш планлаштирилган эди. Афсуски, бемаврид бўлган совуқ бу вазифани бажаришда мураккабликларни келтириб чиқарди. Ҳозирги кунда вазиятнинг ниҳоятда оғирлигига қарамай Оққўрғон, Бўка, Бекобод, Пискент, Коммунистик, Ўрта Чирчиқ ва Оҳангарон районларида ажратилган ипак қурти тўлиқ парвариш қилинмоқда. Умуман область бўйича айни пайтда 25 минг қути ипак қурти боқилмоқда.

В. ЯНОВ: — Ҳозир ипак қурти боқиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш, юқори сифатли пилла етиштириш учун биринчи навбатда унинг озуқа базасини тиклаш зарур. Зудлик билан совуқдан зарарланган тутзорларнинг қатор орасини шудгорлаш, гектарига 180—200 килограммдан азот ва бошқа минерал ўғитларни солиб, тез-тез суғориш керак. Айниқса, тутзорларга ишлов беришда карбомид ўғитидан фойдаланиш баргдаги оқсилнинг тикланишида катта роль ўйнайди. Дастлабки кунданоқ биз тавсия қилган агротехника тадбирларини маромида ўтказган бир қатор хўжаликларда ҳозирнинг ўзидаёқ совуқдан зарарланган тутлар барг ёза бошлади. Бу шуни кўрсатдики, тадбиркорлик билан иш юритиб мураккаб вазиятдан чиқиб олиш мумкин. Айниқса, Паркент ва Бўстонлиқ районларида тут плантацияларига ишлов беришни зудлик билан кучайтириш керак.

Ф. ГАТИН: — Бу йилги шароитда пиллакорларнинг олдида турган энг муҳим ишлардан бири мавжуд озуқа базасидан тежаб-тергаб, самарали фойдаланишдир. Биз кўпгина районлардаги озуқа базасини ҳисоблаб чиқдик. Агар улардан омилкорлик билан фойдаланилса, бемалол аҳолига тарқатилган ипак қуртини боқиб, мўл ва сифатли ҳосил олиш мумкин. Бунинг учун шундай йўлни тавсия қиламиз: ипак қуртини 1—2 ёшида тутларнинг пастки қисмидаги баргларни едириш, 3 ёшда ён атрофдаги бачки новдалардан фойдаланиш, 4-ёшда эса каллакнинг пастки қисмидаги новдалар ва ниҳоят, даҳага, яъни 5-ёшга кирганда эса асосий новдаларни кесиб бериш керак. Иш ана шундай босқичма-босқич олиб борилганда, биринчидан, барг тежалади, иккинчидан, ривожланиш тўхтамайди. Демак, кун сайин ҳосилга ҳосил қўшилиб боради.

А. АЗИЗОВ: — Биз ҳозирданоқ колхоз-совхозларни келгуси йилда етарли миқдорда сифатли уруғлик билан таъминлашни ўйлашимиз керак. Уруғлик қурт боқилаётган хўжаликлар албатта, етарли ва сифатли барг билан таъминланиши шарт. Бу қуртларни нормал иссиқликда боқиш керак. Акс ҳолда 1990 йилда уруғ масаласида қийин аҳволга тушиб қолиниши мумкин.

В. ЯНОВ: — Ҳамон гап келгуси йил ҳақида борар экан бир нарсани алоҳида таъкидламоқчиман. Биз айни пайтда ипак қуртидан мўл ҳосил олишга ҳаракат қилиш билан биргаликда 1990 йил учун мустаҳкам озуқа базаси яратишимиз лозим. Бунинг учун ҳозирги кунда совуқдан зарарланган тутларни тўлиқ қайта ривожланиб, барг ёзмагунча кесмаслик керак. Акс ҳолда бу дарахтларнинг кўп қисми ҳосилдан қолиши, ҳатто қуриб кетиши ҳам мумкин. Афсуски, текширишлар айрим хўжаликларда баргдан пала-партиш фойдаланилаётганлигини, совуқ урган тутлар кесиб ташланаётганлигини кўрсатди. Бу жуда зарарлидир.

А. АЗИЗОВ: — Юқорида айтганимиздек бир қатор районларда айниқса, Паркент ва Бўстонлиқ районларида барг жуда тақчил. Биз шуни ҳисобга олиб, тоғолди хўжаликларида ипак қурти боқиш мавсумини бироз кечиктиришга қарор қилдик. Ҳозир бу районларга ажратилган ипак қурти уруғлари совуқхоналарда сақланмоқда. Уларни боқиш учун имконият яратилган ҳамоноқ уруғлар инкубаторияларда жонлантирилади ва аҳолига тарқатилади. Умуман ҳозирги кунда имкони борича қуртхоналардаги ипак қуртларини боқиш оралиғини узайтираяпмиз. Бунинг йўли осон. Ипак қурти сақланаётган хоналардаги ҳароратни нормадаги 26—27 даража ўрнига 18—19 даражага туширяпмиз. Шу тариқа улар айни баргни энг кўп истеъмол қиладиган даҳага кириш давригача совуқдан зарарланган тут дарахтлари ҳам қайтадан барг ёзишга улгуради.

Албатта, тут плантацияларига, якка тутларга ўз вақтида ишлов берилмас экан барг танқислиги юз бериши табиий. Олимлар ва мутахассисларнинг қайта-қайта бераётган тавсияларига қарамасдан Ғалаба, Оржоникидзе, Чиноз ва Ўрта Чирчиқ районларида ҳалигача тутзорларда биронта ҳам агротехника тадбирлари ўтказилмаганлиги кишини таажжублантиради. Ҳозирги кунда вазиятни тўғри баҳолаш, ўз хўжалигидаги озуқа балансини ҳисоблаб, шунга яраша ипак қуртини боқишни ташкил этиш ўрнига айрим район ва хўжалик раҳбарлари ўзларига ажратилган ипак қуртини иложи борича камайтириш билан овора бўлмоқдалар. Бунга Ғалаба, Калинин ва Тошкент районларидаги бир қатор колхоз-совхозларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Ипак қурти боқаётган хонадонлар ҳар йилгидан ҳам бу йил ёрдамга муҳтож. Уларни ўз вақтида зарур асбоб-ускуналар, жиҳозлар билан таъминлаш биринчи галдаги вазифадир. Минг афсуски ҳали бир қатор районларда хонадонларга кўмир ва бошқа ёқилғи материалларининг етказиб берилмаганлиги ачинарли ҳолдир. Айрим хонадонлар ипак қурти боқилаётган хоналарни тезак ёқиб иситишяпти. Бунга қатъий чек қўйиш керак.

В. ЯНОВ: — Бу йилги шароитда ипак қурти мавсумининг иссиқ кунларга чўзилиб кетиши табиий. Бу яна бир қатор муаммоларни кўндаланг қилиб қўяди. Ипак қуртларининг пилла ўраши мураккаблашади, иссиқдан барг қотиб қолиши мумкин. Шунинг учун ҳозирданоқ ҳамма ерда етарли миқдорда АТ-20 биостимулятори, «Барака» препарати ва аммоний хлор препаратини тайёрлаб қўйиш керак. Иссиқ кунларда озуқани ана шу биостимулятор ва препаратлар ёрдамида ишлаб сўнг қуртларга едирилса, унинг намлиги, тўйимлилиги ошади. Қурт нормал истеъмол қилади.

Тошкент областида 20 минг қутига етадиган миқдорда АТ-20 биостимулятори, 10 минг қутига — «Барака» ва 2 минг қутига етадиган миқдорда аммоний хлор препаратлари бор.

Мутахассисларнинг фикр-мулоҳазаларига яна шуни қўшимча қилиш мумкин. Областимиз пиллакорлари бу йилги мураккаб шароитда ҳам йиллик планни бажариш учун барча имкониятларни ишга солишмоқда. Биргина Паркент райони меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб 430 қути ипак қуртини парвариш қилишга аҳд қилишди. Куни кеча Бўстонлиқ районида ҳам хонадонларга ипак қурти тарқатиш бошлаб юборилди.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН КООПЕРАТИВЛАРИ УЮШМАСИ ТУЗИЛДИ

Ўзбекистон ССР Кооперативлар уюшмасининг ўтган жума куни Тошкентда бўлган биринчи таъсис съездида қизғин баҳс-мунозаралар бўлди.

Съезд ишининг уч соати давомида кун тартибидаги олти масаланинг фақат иккитасигина муҳокама қилинди. Солиқ солиш ва нарх белгилаш муаммолари, айниқса, ўткир муаммолар эди, албатта.

Нотиқлар Ўзбекистон областларида кооперативлар уюшмалари тузиш вақтида мушкулликлар келиб чиқаётганини айтишди. Кооперативларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилиши, уларга юридик ёрдам бериши, давлат ташкилотларида кооперативларнинг манфаатини ҳимоя қилиши лозим бўлган уюшмаларнинг ўзи ҳам ҳамиша билимдонлик билан ва қонунга риоя этиб ҳаракат қилишяпти, деб бўлмайди. Ҳозир Ўзбекистонда 4 мингга яқин кооператив очилган бўлиб, уларда 100 мингдан кўпроқ киши ишламоқда. Республика ҳукумати, маҳаллий Советлар уларга кўп жиҳатдан ёрдам бермоқдалар — биринчи кварталда уларга 166 миллион сўм банк кредити берилганлигини айтиб ўтиш кифоя. Самара эса ҳозирча, бор-йўғи 30 миллион сўм бўлди. Қарз олган кўп кооперативлар бу маблағларни оборотга киритишмай, молиявий аҳволни беқарор қилишга ўз «ҳисса»ларини қўшмоқдалар. Воситачилар эса давлат нархларида сотиб олинган ресурсларни шартномавий нархларда қайтадан сотиб, молиявий аҳволга путур етказмоқдалар. Бундай фаолиятнинг йўлини тўсиш, меҳнатсиз даромад олишга уринишнинг пайини қатъият билан қирқиш кооператорларнинг манфаатига хизмат қилиши шубҳасиз.

Съездда Ўзбекистон кооперативлари уюшмасининг Устави ва республика кооператорларига Мурожаатнома қабул қилинди. Янги уюшманинг правлениеси состави ва СССР кооперативларининг бўлажак съездига делегатлар сайланди.

Съезд ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари П. М. Абдураҳмонов қатнашди.

(ЎзТАГ).

ҚОЛГАН ҲОСИЛНИ ТЎЛА САҚЛАЙМИЗ

КУТИЛМАГАНДА ҳароратнинг совуб кетиши, қор ёғиши аввалига бизни бироз шоширйб қўйди. Лекин саросимага тушмадик, зудлик билан чора-тадбирларни кўришга ҳаракат қилдик. Айниқса, боғбонларимиз жон куйдириб меҳнат қилдилар. Улар қор ёғаётган пайтда ток қатор ораларига сув қўйиб, ҳосилнинг бир қисмини сақлаб қолишга интилдилар. Лекин барибир фойдаси кам бўлди. Қаттиқ совуқ ўз ишини қилди. 60-70 процент ҳосил нобуд бўлди. Совхозга 1 миллион 211 минг сўмлик зарар етди.

Совхозимизда ҳосилга кирган 140 гектар боғ ва 240 гектардан ортиқ узумзор бор. Совуқ, жала, дўл ва ундан кейинги тушган қировдан узумзорнинг бир қисми қовжиради. Биз қараб турмадик, албатта. Доно кексалар маслаҳатига амал қилиб ишга киришдик. Токзорларни ўғитлаб суғоришни бошлаб юбордик. Бу тадбир ён куртакларнинг тез авж олиб, омон қолган ҳосилни сақлаб қолиш имконини беради.

Яқинда «Қибрай» совхози базасида табиий офат оқибатларини бартараф этишга бағишланиб кенгаш ўтказилди. Унда билдирилган фикрлар, мутахассислар маслаҳати асосида тадбирлар белгиланиб, у амалга оширилмоқда, экинларни тезроқ ўнглаб олиш учун курашмоқдамиз. Айниқса, область партия комитети аъзоси Энвер Муратов бошчилик қилаётган бригада боғбонлари ибратли юмушларни амалга оширмоқдалар.

— Совуқ урган, дўлда зарб еган барг ва новдалар қанчалик тез олиб ташланса, — дейди тажрибали боғбон Энвер,— янги бачки новдалар ва ҳосил тугунчалари шунчалик тез пайдо бўлади.

Кузатишимиз ҳам шуни тасдиқламоқда. Шунинг учун биз бу тажрибани бошқа бригадаларда ҳам қўлламоқдамиз.

Яна бир тажриба — гектар бошига 10-15 тоннадан гўнгни сарфлаб, қатор ораларига шарбат қилиб оқизиш ҳам яхши натижа бериши шубҳасиз. Биринчи озиқлантириш, суғориш ва ишлов беришдан сўнг ер етилгач, бу иш ҳам авж олдириб юборилади.

Ўйлаймизки, амалга оширилажак юқоридаги тадбирлар токларнинг ривожини тезлаштириб, қолган ҳосилни тўла сақлаб қолиш имконини беради.

Мевали боғларни ҳам қисман тиклаб олиш юзасидан бирмунча тадбирлар кўрилмоқда. Қатор оралари юмшатилиб, озиқлантирилиб, суғорилмоқда.

Совхозимиз деҳқонлари бу йил 1100 тонна сабзавот етиштиришни кўзлаган эдилар. Аммо экиб қўйилган помидор, бодринг, бақлажон, булғор қалампирини совуқ қаттиқ шикастлантирди. Ҳозир Жамол Жўраев ва Шуҳрат Искандаров сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг аъзолари фидойилиги туфайли бу пайкаллар қайта тиклаб олинди. Сабзавоткорларимиз экин қатор ораларида дастлабки ишлов беришни бошлаб юбордилар.

Қисқаси, совхозимиз ишчилари астойдил ишлаб, табиий офат оқибатларини тугатишга, мураккаб вазиятни енгишга ҳаракат қилмоқдалар, барча мавжуд куч-имкониятлар, резервлардан тўлароқ фойдаланиш учун уюшқоқлик, юксак интизом намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Илҳом ТУРСУНБОЕВ,
Оржоникидзе районидаги Мусамуҳамедов номли совхоз директорининг ўринбосари.

Диққат: ҚИММАТЛИ ТАЖРИБА!

ФОЙДАСИ — 80 МИЛЛИОН СЎМ

Пахтани қабул қилиш ва унга ҳақ тўлаш борасидаги дастлабки тажриба нималарни кўрсатди?

ҲОЗИР жуда масъулиятли давр. Бу — пахтачилигимиз учун янада жиддийроқ ҳам бўлиши мумкин. Чунки қайта қуриш туфайли пахта монокультураси, пахта майдонларини қисқартириш, унинг харид нархини ошириш, пахтакор меҳнатини қадрлаш билан боғланган кўплаб долзарб масалалар, ўткир муаммолар пайдо бўлди. Қонунсиз қўшиб ёзишлар, юқоридан берилган тутуруқсиз буйруқбозлик ва қарорбозликлар, хўжасизларча иш юритиш ва ишлаб чиқаришга бюрократларча раҳбарлик пироварди иқтисодий паροкандаликка олиб келди. Турғунлик даврининг оғир мероси меҳнаткашлар манфаатига катта зарар етказди. Хўжаликлар ҳам, корхоналар ҳам давлат олдида қарзга ботиб қолди.

Хўш, пахтачиликда қайта қуриш қандай бормоқда? Илгари йўл қўйилган хатолардан хулоса чиқарилганми, йўқми? Келгусида пахтакор меҳнати қандай қадрланади? Мухбиримиз ана шундай саволлар билан Ўзбекистон ССР Госпланининг экономика институтининг «Пахтани қабул қилиш ва унга ҳақ тўлаш усулини такомиллаштириш» секторининг мудири, иқтисод фанлари кандидати Абдусалом ТУРСУНОВга мурожаат қилди. Қуйида мутахассис олимнинг ушбу саволларга жавобларини ўқийсиз.

Эндиликда қайта қуриш дала ва завод меҳнаткашларига ўз корхонасига ўзи хўжайинлик қилиш ҳуқуқини қайтариб берган. Улар янгича иқтисодийислоҳот йўлидан бормоқдалар. Хўжаликни янгича усулда бошқариш, хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш усулига ўтиб ишлаш оддий воқеа бўлиб қолди. Жойларда оила ва ижара пудрати сингари ҳаракат ва ташаббуслар оммавий тус олиб кетди. Бу эса ўз навбатида янги муаммоларни келтириб чиқарди, хўжаликлар билан корхоналар ўртасида эскидан давом этиб келган зиддиятли мулоқот ва муносабатларга кескин чек қўйишга кучли туртки бўлди.

Ўзбекистон ССР Госпланининг иқтисодчи олимлари бу борада ташаббускор бўлиб чиқдилар. Улар хўжаликлардан пахтани қабул қилиб олиш, ҳақ тўлашнинг янги усулини амалда синаб кўрдилар. 1987 йил қишлоқ хўжалик мавсумида Сурхондарё областининг Шўрчи ва Андижон областининг 1-Ленинск пахта заводларида топширилган пахтанинг тола сифатига қараб хўжаликларга ҳақ тўлаш юзасидан ўтказилган эксперимент ўзини тўла оқлади ва Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг идоралараро комиссияси уни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш юзасидан қарор қабул қилди.

Хўш, бу янги усул нима ўзи? У яна қандай афзалликларга эга?— деб сўрашингиз табиий, албатта. Маълумки пахта хом ашёсидаги тола миқдори у пахта заводларида қайта ишлангандан сўнг олинган амалдаги миқдор кўрсаткичларига қараб белгиланади. Пахтани қайта ишловчи ходимлар ҳам, пахтакор хўжаликларнинг раҳбарлари ҳам эскидан амал қилиб келинаётган мазкур усул талайгина салбий жиҳатларга эга эканини жуда яхши билишади. Хўжаликларга топширилган хом ашё учун аванс тариқасида ҳақ тўлаб келинади. Шундай қилиб бу жараён узоқ вақтга чўзилиб, топширилган жами хом ашё ҳақини ундириб олиш пахта заводида уни тўла қайта ишлаш муддатларига бевосита боғлиқдир. Хоҳланг ёки хоҳламанг, пахтакорлар қайта ишловчиларга тўғридан-тўғри тобе бўлиб қоладилар. Бундан ташқари, тўғри ҳисоб-китоб юритиш учун ҳар бир хўжаликнинг пахтасини алоҳида-алоҳида ғарамларга жамлаш зарурати келиб чиқади. Бу эса ўз навбатида ғарамлар сонининг кўпайишига ва меҳнат харажатларининг ортиб кетишига сабабчи бўлади.

Янги шароитда, яъни тўла хўжалик ҳисобидаги бригада пудрати, оила ва ижара пудратига ўтиб ишланаётган ҳозирги вақтда эса эски усул ўзини мутлақо оқлай олмайди. Чунки ҳар бир бригада, ҳар бир оила ва ҳар бир ижарачи учун алоҳида-алоҳида хирмон ажратиш ва улар билан алоҳида-алоҳида ҳисоб-китоб юритишга тўғри келади. Бундан бошқа илож ҳам йўқ. Буни амалга ошириш эса мутлақо мумкин эмас.

Юқоридагилардан хулоса қилиб айтиш мумкинки, тола чиқишини аниқлашдаги ҳозирги мавжуд усул ва хом ашёга ҳақ тўлашдаги эскича тартиб бригада ва оила пудратига ўтиб ишлаётган коллективлар равнақига буткул тўғаноқдир. Улар тола сифатини ошириш, тола чиқишини кўпайтириш учун олиб бораётган кураш мевасидан тўла баҳраманд ва манфаатдор бўлолмайдилар. Чунки улар қанчалик уринишмасин, пудратчи коллективлар тер тўкиб етиштирган хом ашё колхознинг умумий хирмонига келиб тушади, заводда қайта ишланади ва уларга хўжалик бўйича ўртача тола чиқишига қараб умумий асосларда ҳақ тўланади.

Ўзбекистон ССР Госпланининг экономика институтининг мутахассис олимлари ишлаб чиққан иқтисодий-статистик усул эса ҳар қайси транспорт воситасида қабул пунктига олиб келинган пахтанинг тола миқдорини аниқлаш ва хом ашёнинг сифат кўрсаткичларига кўра (ифлосланганлиги, намлиги, толасининг пишиқлиги, нави ва унинг саноат сорти ҳамда терилиш усулига қараб) ҳар бир алоҳида ишлаб чиқарувчи бригада, пудратчи оила ва ижарачи билан тўла ҳисоб-китоб юритиш имкониятини яратади. Янги усулни жорий қилиш катта сарф-харажатларни тақозо этмайди, фақат иш тўғри ташкил этилса бас.

Республикамиздаги икки корхона — Шўрчи ва 1-Ленинск пахта заводлари ва уларга хом ашё топширувчи жами 18 та хўжалик ўртасида ўтказилган ўтган йилги тажриба синовлари янги усул жуда катта иқтисодий самара беришини кўрсатди. Жумладан, энг муҳими ғарамларнинг сони камайди, пахта 600—700 тонналик ғарамларга уюб сақлана бошлади. Ҳар бир хўжаликнинг пахтаси (бригада, пудратчи оила ва ижарачининг пахтаси)ни алоҳида хирмонга тўкиш даҳмазаси ва уларни сақлашга кетадиган ортиқча меҳнат ҳамда кераксиз бошқа сарф-харажатлар бутунлай барҳам топди.

Илгари пахта заводида хўжаликларнинг топширилган хом ашёси то қайта ишлаб бўлингунга қадар уни назорат қилувчи доимий вакили бўларди. Албатта, бунда вакил колхоздан яхшигина меҳнат ҳақи оларди. Шундан ҳам кўриниб турибдики, хўжаликлар билан пахта заводлари ўртасида илгаридан қандайдир бир ноаҳиллик ва бир-бирига ишонмаслик кайфияти ҳукм суриб келган. Устига-устак хўжаликларнинг назорат қилиш учун қўйган одамидан ҳеч бир фойда йўқ эди, у фақат бекорчилик учунгина ҳақ оларди, холос. Энди заводларда бундай мазахўрак назоратчиларга эҳтиёж қолмади. Фақат ана шунинг эвазигагина хўжаликлар ва пахта заводи ҳар йили 200 минг сўмдан зиёд маблағни тежаб қолмоқда.

Иқтисодий-статистик усул туфайли, айниқса, пахтани қабул қилиб олиш ишлари анча соддалашди ва изчил тартибга тушди. Завод лабораторияси ходимларининг ҳам иши анча енгиллашди. Уларга автомат-анализаторлар ва кичик ЭҲМлар ёрдамга келди. Эндиликда келтирилган пахтани анализдан ўтказиш учун бор-йўғи 15 минут кифоя қилади. Тракторчи пахтанинг нави, ундан чиқадиган тола ва бошқа параметрларга кўра ўз пахтасини тегишли бунтга олиб бориб тўкади. Ана шу вақт ичида ЭҲМ оператори лабораторияда олинган кўрсаткичларни ҳисоблаш машинасига жойлаштириб, зарур маълумотларни олади ва пахта топширувчининг қўлига чек беради. Ана шу чек билан дарҳол давлат банкидан топширилган пахтанинг жами пулини олиш мумкин.

Бу янги система пахта заводига ва барча пахтакор хўжаликларга оила ва ижара пудратида иш олиб бораётган коллективлар билан тўғри ва ҳаққоний ҳисоб-китоблар юритиш имкониятини яратади. Янги система эскича тенглаштириш, бараварлаш усулининг мутлақо аксидир. Бу ерда асосий қоида — «Нима етиштирган бўлсанг, шунга яраша ҳақингни ол!» шиори амал қилади. 1988 йил қишлоқ хўжалик мавсумида янги усул шарофати туфайли баъзи оила пудрати аъзолари қўшимча 5.500 сўмдан зиёдроқ даромад олдилар.

Пахтани эски ва янги усулда қабул қилиш ҳамда унга ҳақ тўлаш ҳисоб-китобларини чоғиштириб кўриш натижалари шуни кўрсатдики, у ёки бу томон хўжалигидаги камомад 1,0 процентдан ошмайди. Бироқ бу камомад хўжаликлар ва пахта заводлари бошқа манбалардан олаётган иқтисодий самара ҳисобига бир неча бор ортиғи билан қопланади.

Шўрчи пахта тозалаш заводида 1988 йил ҳосилидан бир грамм ҳам пахта-тола паст навларга ўтказилишига йўл қўйилмади. Ваҳоланки, 1987 йилда 39 тонна тола биринчи навдан учинчи навга, 18 тонна пахта-тола тўртинчи навга ўтказилган эди. Ўртача тола чиқиши пландаги 30,88 процент ўрнига 32,44 процентни ташкил этди. Ғарамларни йириклаштириш эвазига корхонада меҳнат унумдорлиги 19 процентга ошди.

1-Ленинск пахта заводи 1987 йилда пахта-толанинг паст навларга ўтказилишидан 225 минг сўм зарар кўрган бўлса, 1988 йилнинг тўртинчи квартали якунларига кўра 239 минг сўм фойда олишга эришди. Меҳнат унумдорлиги 6,6 процентга ортди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати кескин ошди. Жарима тўлашдан халос бўлинди.

Пахтачилигимиздаги туб масала — «Меҳнат унумдорлиги ва етиштириладиган пахта сифатини оширишда ҳар бир пахтакорнинг шахсий моддий манфаатдорлиги» муаммосини ҳал этишда тўла шарт-шароит яратиб беришга қодир бўлган янги иқтисодий-статистик усулни 1989 ҳосил йилида кенг жорий этиш учун қуйидагиларни амалга ошириш зарур:

1. Пахтачилик комплексини ривожлантириш проблемалари бўйича Ўзбекистон ССР Госпланининг экономика институти қошида ихтисослашган бўлинма ташкил этиш;

2. 1989 ва ундан кейинги йилларда пахтани янги усулда қабул қилиш кўламларини белгилаш. 1989 йилда Тошкент области пахта заводларини янги усулда ишлашга ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Чунки бу областнинг пахта заводлари ва қабул пунктлари замонавий асбоб-ускуналар ва мутахассис кадрлар билан яхши таъминланган;

3. 1989 йилнинг 1 июлигача пахтакор хўжаликлар учун пахтанинг барча саноат ва селекция навлари бўйича табақалаштирилган харид нархларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.

4. Янги усулда ишлашга ўтказилган пахтакор хўжаликларнинг фаолиятини пахта толаси бўйича планлаштириш ва назорат қилиш.

5. РАПО ёки район ижроия комитетларига хўжаликлар бўйича (район бўйича белгиланган тола миқдори плани асосида) хўжаликлараро табақалаштирилган тола чиқиш планини тасдиқлаш (ўртача уч йиллик ҳақиқий эришилган тола чиқишига қараб).

6. Бу янги усулни кенг ёйиш билан бир вақтда пахта заводлари ва қабул пунктларини босқичма-босқич замонавий лаборатория асбоблари ва ускуналари, шунингдек, микро ЭҲМлар билан таъминлаш.

Ҳар бир бригада, оила пудрати томонидан тайёрланган пахта хом ашёсидаги тола миқдорини ҳар қайси транспортда келтирилган маҳсулотнинг сифат кўрсаткичларига қараб экспресс ҳисоб-китоб юритиш хом ашё топширувчиларнинг пахта етиштириш, уни йиғиб-териб олиш ва топшириш сифатини яхшилашда масъулиятини оширади, пахта заводларининг эса хом ашёни ғарамларга жойлаштириш, уни сақлаш, қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотни истеъмолчиларга етказиб беришдаги жавобгарлигини янада кучайтиради. Бу — ҳам пахтакорга, ҳам заводга кони фойда!

Бу янги усулни халқ хўжалигига жорий этишдан кўзда тутилаётган йиллик иқтисодий фойда республика миқёсида қарийб 80 миллион сўмни ташкил этади.

Суҳбатни
Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ
ёзиб олди.

● ШУ КУНЛАРДА пойтахтимизда Ўзбекистон Рассомлар союзининг 50 йиллигига бағишланган кўргазма намойиш этиляпти. Кўргазмага рангтасвир, кулолчилик, ёғоч ўймакорлиги ва каштачиликка оид мингдан зиёд ишлар қўйилган бўлиб, улар томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Суратда: кўргазма залида.

Ф. Қурбонбоев суратга олган. (ЎзТАГ).

ҲАМЗА ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ

РЕВОЛЮЦИЯ КУЙЧИСИГА БАҒИШЛАНДИ

ЯҚИНДА Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» театри Тошкент райони мактаблари, болалар боғча ва яслиларининг тарбиячилари ва ўқувчилар билан лиқ тўлди. Улар бу ерга ўзбек совет адабиётининг асосчиси, шоир, драматург, ёзувчи ва композитор Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг «Паранжи сирлари» асари асосида саҳналаштирилган спектаклни томоша қилиш учун тўпландилар.

Спектакль намойиш этилишидан олдин Ҳамза таваллудининг 100 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Уни район халқ таълими бўлими методисти, СССР халқ маорифи аълочиси А. Аҳмедов очди. Даврани 9-ўрта мактабнинг она тили ва адабиёти ўқитувчиси М. Маннопова олиб борди. Шу мактабнинг юқори синф ўқувчиларидан Д. Калонов шоирнинг «Соғиниб», М. Ёқубов «Илм истаб», Д. Этамбердиева ва Б. Маннопова «Мактаб» шеърини ёддан ўқиб бердилар. Р. Абдураҳмонова эса шўх рақсга тушди.

Ўрта мактабларнинг музика ўқитувчиларидан ташкил топган ансамблнинг чиқишлари кеча файзига файз киритди. Бу бадиий коллектив аъзолари Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг «Дучава», «Отинбиби қўшиғи», «Йўлиқдим» сингари қўшиқларини мароқ билан ижро этишди. Райондаги Н. Расулова мудиралик қилаётган 8-«Зумрад» болалар боғчасининг тарбияланувчилари ўз репертуарларидаги баҳор, меҳнат, бахт ва дўстликни тараннум этувчи қўшиғу рақслари билан кечага ўз ҳиссаларини қўшишди.

Кеча охирида театр актёрлари йиғилганларга «Паранжи сирлари» асарини кўрсатишди.

М. ТУРОБОВ.

УСМОН НОСИР ХОТИРАСИ

Наби Ғаниев номидаги Тошкент кино техникумида истеъдодли ва ҳассос шоир, сталинизм даври репрессиясининг қурбони Усмон Носирнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда қатнашган Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Туроб Тўла, Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоира Мукаррама Муродова ва Усмон Носирнинг жияни — шоира Нодира Рашидова ҳаётдан бевақт кўз юмган талантли сўз устасининг мураккаб тақдири ҳамда унинг ўзбек совет адабиёти ривожига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилган ўлмас асарлари ҳақида ҳаяжон билан гапирдилар, шоир шеърларидан ҳамда ўз ижодларидан намуналар ўқиб бердилар. Шунингдек, ижодкорлар кеча қатнашчиларини қизиқтираётган турли мавзудаги саволларга ҳам жавоб қайтардилар.

Р. ҚУДРАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

АВИАСОЗЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИНИНГ тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган ва замонавий репертуарга эга бўлган

«САМО» АНСАМБЛИ

БАХТ ВА ШОДЛИК ОҚШОМИНИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТКАЗИШДА ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Ансамблни кассага пул тўлаш йўли билан тўйхонага таклиф қилишингиз мумкин.

Буюртмалар олдиндан ҳар куни соат 17.00 дан Маданият саройининг 2-қават, 90-хонасида қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Авиасозлар шаҳарчаси, Лисунов кўчаси, Авиасозлар маданият саройи (15, 23, 48, 72, 154, 164-автобуслар; 3, 23-трамвайларнинг «Маданият саройи» бекати. Метронинг «Чкалов» станциясигача борилади).

ҲОСИЛ МЎЛ БЎЛАДИ!

Бунинг учун боғбонлар ва деҳқонлар вақтида ишга киришишлари, яъни: зарур ўғитларни сепиб, ерни тайёрлашлари, зарарли ҳашаротларга қарши воситаларни ғамлаб қўйишлари керак.

Боғ ва полизга қараш учун зарур барча асбоб-анжомларини «ТАШХОЗТОРГ»га қарашли 24/3-«БОҒБОН» магазинидан харид қилиш мумкин:

Минерал ўғитлар — карбамид, калий хлорид, нитроаммофоска, натрийли селитра ва бошқалар;

ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВОСИТАЛАРИДАН:

янчилган олтингугурт, сегра-80, хлорофос, поликарбацин, полихом, тамаки кукуни ва бошқалар;

боғ-томорқа асбоблари — қўл культиваторлари, қўлда чопиқ қилиш мосламаси, паншахалар, белкураклар, кетмонлар, мотобензонасослар.

Магазин адреси: 2-Шимолий-Шарқ массиви, Қодиров кўчаси, 2-уй.

ТРАНСПОРТ: 6, 13, 22-трамвайлар; 71-автобуснинг «2-Шимолий-Шарқ» бекати.

«Узхозторг»нинг Тошкент областлараро улгуржи базаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ АҲОЛИСИ, ШУНИНГДЕК, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МУАССАСАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Госстройининг «Узстройдревпром»га қарашли «ТОШКЕНТ» ЁҒОЧНИ ҚАЙТА ИШЛАШ САНОАТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ игна баргли дарахт навларидан БИР ҚАВАТЛИ ВА ИККИ ҚАВАТЛИ КРОВАТЛАР (болалар кроватлари)ни

ТАЙЁРЛАЙДИ

Кроватлар пишиқ-пухта ишланган, оригинал конструкцияга эга, сифатли йиғилган.

Кроватларни пул ўтказиш йўли билан, шунингдек нақд пул эвазига сотиб олиш мумкин.

Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700069, Тошкент шаҳри, Металлистлар кўчаси, 104«а» уй.

Телефонлар: 48-43-70, 48-44-12.

Тошкент область халқ депутатлари ижроия комитетининг уй-жой коммунал хўжалик ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи бирлашма бошлиғининг ўринбосари Р. А. Пўлатовга онаси

Насиба ТЎЛАБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Орджоникидзе район комитети, халқ депутатлари район Совети ижроия комитети «Химик» совхозининг директори

Анвар Ҳожиматович ЎРМОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

• *Номерга хабар*

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДА

«Ташметрострой» тресги коллективи Ўзбекистон йўлидаги «Навоий», «Ғафур Ғулом» ва «Чорсу» станциялари ўртасидаги тоннелларни қазишни тугатди. Ишчилар темир йўл изларини ўрнатишга киришдилар, ҳар учта станцияда ҳам пардозлаш ишлари жадал бормоқда. 7 ноябрь куни Тошкент марказини эски шаҳар қисми билан боғлайдиган янги йўналишда поездларнинг мунтазам қатновини очиш мўлжалланган.

— Мазкур йўналишнинг қурилиши бу жойларда тез-тез зилзила бўлиб туриши билангина мураккаблашаётгани йўқ, биз бунга кўникиб қолганмиз, — деди «Ташметрострой» трестининг бошлиғи Г. Штерн. — Бу райондаги жуда ёмон аҳволга тушиб қолган ер ости коммуникацияларининг чигал тармоғини тартибга солиш анча мураккаб бўлди. Лекин энди бу қийинчиликлар орқада қолди...

Бу жойларда ўз ишини тугатган проходкачилар Ўзбекистон йўналишининг навбатдаги участкаси — Университет шаҳарчаси ва Қорақамиш турар-жой массивигача бўлган масофани қазишга ўтдилар. У ерларга поездлар келгуси йили қатнай бошлайди. Янги станциялар маҳаллий мармар ва гранит билан пардозланмоқда, керамика, енгил конструкциялар кенг қўлланилмоқда. Буларнинг ҳаммаси эски шаҳар метросига Шарққа хос кўриниш бахш этади, шаҳарнинг бу қисмига хос тарихий хусусиятларни акс эттирувчи ўзига хосликни вужудга келтиради.

Бутуниттифоқ мусобақасида «Ташметрострой» бир неча бор совринли ўринларни эгаллаган. Бу ерда меҳнат унумдорлигини кескин ошириб, мамлакатда биринчилардан бўлиб, хўжалик ҳисобининг иккинчи модели ўзлаштирилди. Шу туфайли ҳам барча объектларни юқори сифат билангина эмас, шу билан бирга муддатидан олдин ҳам топшириш анъанага айланди. Янги участка ҳам графикдан уч ой ўзиб, фойдаланишга топширилмоқда.

Ўзбекистон йўналишида ҳамма нарса равшан — бу ерда бор-йўғи бир ярим йиллик иш қолди. Лекин навбат кутиб турган Юнусобод тармоғи анча-мунча ташвишлантираяпти. У ерда шахталар қазилиб, «Лоҳутий» станциясининг қурилиши бошлаб юборилди. Бу станция бир йўналишдаги поезддан иккинчи йўналишдаги поездга ўтиш жойи бўлганлиги учун ҳам қўшимча меҳнат сарфини талаб қилади. Метро қурувчиларининг айтишича ҳозир улар олдида турган энг асосий вазифа шу райондаги коммуникацияларни тартибга солишдан иборатдир. Бу вазифани бажармай туриб, юқори суръатларга эришиб бўлмайди. Маълумки, Юнусободга поездлар 1997 йилдан мунтазам қатнай бошлаши керак. Беш йиллик охиригача эса Тошкент метроси йўналишларининг умумий узунлиги 32 километрга етади.

«Ташметрострой» ҳозир яна муҳим бир объектни қурмоқда. Проходчилар билан пардозловчилар бригадалари Москвада вахтага чиқдилар. Келаси йили улар темир йўл участкаси билан «Люблино» станциясини фойдаланишга топширишлари лозим. Москваликлар билдираётган фикрларга қараганда, юртдошларимиз ўз корхоналари обрўсини туширмай пухта ишламоқдалар.

(ЎзТАГ мухбири).

• *Текшириш нималарни кўрсатди?*

Жиноятга қурилган ҳаёт таназзули

САВДОДАГИ юлғичликдан аҳоли ниҳоятда безор бўлганди. Қайси магазинга кирманг, албатта, тарозидан уришади, атайлаб ҳисобни чалкаштириб ортиқча ҳақ олишади, тансиқ молларни яшириб қўйиб, икки-уч баравар нархда сотишади. Бундан ғазабланган кишиларнинг шикоят қилмаган жойлари қолмади. Ҳатто газета ва журналларга ҳам ёзишди. Аммо натижаси бўлмади. Адолат ва қонунга ишонмай қўйган халқ тақдирга тан бериб, шикоят қилмай ҳам қўйди. Бироқ...

Худди осмондан тушгандек, районда оммавий ревизия бошланиб кетди. «Наҳотки савдодаги эгри қўлларга қарши кураш бошланган бўлса?» — ҳайрон бўлишди баъзилар. «Б-е, навбатдаги ясама ҳужум, холос», — дейишди бошқалар. «Магазинчиларни қўлга тушириб бўладими, барибир пул билан қутулиб кетишади», — деди кимдир.

Лекин бу сафар уларнинг тахминлари тўғри чиқмади. Масала жиддий эди, ревизия кенг кўламда давом этаверди.

— Ўртасарой қишлоқ матлубот жамиятига қарашли 19-магазин мудирининг қиморга берилиб кетганлиги ҳақида область ички ишлар бошқармаси БХСС бўлимига маълумот тушди, — дея ҳикоя қилади шу бўлим бошлиғининг ўринбосари А. Убайдуллаев. — Магазин мудири қиморга ўрганган бўлса, савдодан тушадиган пуллардан ҳам фойдаланиши аниқ. Демак, магазинни ревизия қилиб кўриш керак.

БХСС ходимларининг тахмини тўғри бўлиб чиқди. Текшириш пайтида 44 минг 600 сўмлик камомад борлиги маълум бўлди. Бироқ ўзининг бу айбини яшириш учун магазин мудири М. Абдуллаев бор ҳунарини ишга солмоқчи бўлди. Чунончи, ревизия бошланган куни кечаси у бошқа магазиндан мол олиб келиб қўйди. Аммо текширувчилар ҳам анойилардан эмасдилар, албатта. Тунда мол келтирилганлигини сезган ходимлар бир магазинни ревизия қилиш билан иш чиқмаслигини билиб, ҳамма магазинларни бирйўла текширишга киришдилар. Бунинг учун қўшни районлардан ҳам мутахассислар жалб этилди. Натижада магазин мудирлари бир-бирларига пул ва мол ошириб жавобгарликдан қутулиб қолиш имкониятидан маҳрум бўлдилар. «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун» қабилида уюштирилган занжир узилди.

Шундан сўнг йирик жиноий ишлар бирин-кетин очила бошлади. Чунончи, Киров қишлоқ матлубот жамиятининг А. Азимов мудирлик қилаётган магазинида 6000 сўм, А. Юнусов мудирлик қилаётган магазинда 5500 сўм, Қорасув қишлоқ матлубот жамиятининг Б. Исоқов мудирлик қилаётган магазинда эса 30 минг сўм камомад бор экан. 20-магазинда (мудири С. Ким) 1054 сўмлик, «Замонавий рўзғор хўжалиги» магазинида (мудири Эшпўлатов) 3103 сўмлик, 32-магазинда (Т. Деҳқонова) 748 сўмлик тансиқ моллар яшириб қўйилган эди.

Магазинларда ревизия давом этаётган жойларда БХСС ходимлари қизиқ вазиятга дуч келдилар. Қаранг, Қорасув қишлоқ матлубот жамиятига қарашли ҳамма магазинлар ревизиядан аввалги икки ҳафтада банкка 21 минг 675 сўм пул топширган эдилар. Ревизия бошлангандан кейин эса бир кунда 73 минг 683 сўм (?) пул топширилган. Бир кунда шунча савдо қилиш мумкинми? Ўртасарой ва Киров қишлоқ матлубот жамияти магазинларида бундан ҳам қизиқ воқеа юз берди. Ҳамма магазинлар ревизия учун ёпиб қўйилган куни кировликлар 34 минг 962 сўмлик, ўртасаройликлар эса 52 минг 195 сўмлик «савдо» қилишибди.

Шу нарса ўз-ўзидан аёнки, бутун бошли бир районнинг савдо тармоғи бир-икки ой ичида бу қадар инқирозга юз тутмайди. Савдодаги қинғирликлар йиллар давомида эътибордан четда қолаверди, ниҳоят йириклашган, оммавий тус олганди. Район халқ контрол комитети, ички ишлар бўлими, савдо бўйича бир қатор жамоатчи комиссиялар, район матлубот жамиятининг контролёр ва ревизорлари, касаба союзларининг ишчи назоратлари бирлашиб ҳаракат қилганларида савдодаги ўғрилик бу қадар авж олиб кетмаган бўларди, албатта. Айниқса, матлубот жамияти ревизорлари шаънига жиддий эътироз билдириш ўринли бўларди. Фикримизнинг исботи учун область ички ишлар бошқармаси БХСС бўлими оператив вакили Ш. Эргашевнинг сўзларини келтирамиз:

— 19-магазинни текшириш учун Ўрта Чирчиқ район матлубот жамиятининг ревизори Қосим Бегаевни юборишди. У биринчи кунги ревизиядан сўнг уйига кетиш олдидан ҳамма эшикларни сўрғичлаб қўйиши керак эди. Аммо нима учундир фақат магазинга кириладиган марказий эшикни сўрғичлабди-ю, омборхонага ўтиладиган орқа эшикни «унутиб» қолдирибди. Бундан фойдаланган магазин мудири камомадни ёпиш учун кечаси мол олиб келиб қўйган. Яхшики, биз буни сезиб қолдик.

Хўш, магазин мудири Маъруф Абдуллаев ким ўзи, савдо соҳасига қандай қилиб келиб қолди?

Асли фарғоналик бу йигитни кўп йиллик тажрибага эга бўлган устаси фаранг савдо ходимларидан деб бўлмайди. У эндигина 25 ёшга кирган. Унинг Тошкентга келишидан мақсади институтлардан бирига ўқишга кириш эди. Лекин уддасидан чиқолмади. Фарғонага қайтишга ор қилди шекилли, ишга жойлашди. Аввалига кичик сотувчи бўлиб, сўнг секин-аста «ўса бошлади». Ниҳоят, 1988 йилнинг июнидан Ўрта Чирчиқ районидаги 19-магазинга мудир бўлиб олди.

Мўмай даромаднинг сероблиги, назоратнинг эса йўқлиги йигитнинг бошини айлантириб қўйди. Пули кўп, нима қилса ихтиёри ўзида, ҳеч ким мушугини пишт демайди. Бундай бошбошдоқлик эндигина ҳаёти бошланаётган ёш йигитни терговчининг хонасига етаклаб келди. Унинг «фаолияти» билан ҳозир тегишли орган ходимлари шуғулланишяпти.

...Ревизия тугади, деярли ҳамма магазинлардаги камомадларнинг ўрни тўлдирилди. Бўлиб ўтган ялпи текширувлардан шундай якуний хулоса чиқариш мумкин: социалистик мулкнинг дахлсиз сақланиши масаласи билан аввало район матлубот жамияти раҳбарлари, яъни раисидан тортиб то бухгалтеригача бевосита шуғулланишлари керак. Жамият правлениесининг савдо хизмати маданияти ва нарх-навоси, келаётган маҳсулот ва унинг сотилиши масалалари билан шуғулланувчи махсус бўлими бор. Бу бўлим ходимлари ўз бурчларини ҳалоллик билан бажаришлари керак. Правление таркибида ревизорлар штатлари ҳам бор. Улар вақти-вақти билан ревизия ўтказиб туриш ўрнига мавжуд ножўя ишларни яшириш билан шуғулланяптилар.

Пировардида шуни таъкидлаш керакки, район савдо тармоқларидаги қонунбузарликлар устидан жиноий иш қўзғатилган. Давом этаётган тергов ишларининг ҳамма нарсани жой-жойига қўйиши аниқ. Аммо, юз берган воқеадан райoннинг ўзида тегишли хулоса чиқариб олинмас экан, тергов хулосаларининг ўзи камлик қилади.

П. СУСЛОВ.

ТАБИАТ БАЙРАМИ

● ПОЙТАХТИМИЗНИНГ М. Горький номли болалар маданият ва истироҳат боғида «Табиат байрами» бўлиб ўтди. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш жамияти томонидан уюштирилган бу байрамда Тошкент шаҳри мактабларида ўқиётган ёш табиатшунослар иштирок этишди. Марказий хиёбонда турли хил жонли экспонатлар — тўтиқушлар, канарейка, қуён ва товуқлар, сув ости тошбақалари намойиш этилди. Бу ерда бир қатор конкурслар уюштирилди. Ғолибларга эса жамиятнинг фахрий ёрлиқлари топширилди.

Суратчи Р. Альбеков.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИНГ АНЪАНАВИЙ МУСОБАҚАСИ

● ЎТГАН шанба ва якшанба кунлари «Пахтакор» Марказий стадионида Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон енгил атлетикачиларининг навбатдаги анъанавий мусобақалари бўлиб ўтди. Команда баҳсида ғолиблик учун кураш асосан Ўзбекистон ва Қозоғистон командалари ўртасида борди. Гоҳ у команда, гоҳ бу команда навбатдаги турдан сўнг пешқадамликни қўлга олди. Бироқ программанинг сўнгги турларида зафар қучган республикамиз вакиллари жами 523 очко тўплаб, биринчи бўлишди. Қозоғистонликлар 412 очко тўпладилар. Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон енгил атлетикачилари шахсий ҳисобда ҳам, команда ҳисобида ҳам яхши натижа кўрсата олмадилар. Учинчи ўринни эгаллаган Қирғизистон командаси 194, ундан кейинги ўринларда қолган Тожикистон вакиллари 153, туркманистонликлар 115 та очко тўплашди.

Шахсий ҳисобда республикамиз терма командасида лангар билан сакрашда Р. Гатауллин 5 метр 80 сантиметр натижа кўрсатиб умумкоманда жамғармасига 10 та очко қўшди. Ирина Матросова 1500 метр ва 3 минг метрга бўлган югуришларда ғолиб келди. С. Кот ядро ва диск улоқтиришда, Александр Харлов эса 400 метрга тўсиқлар оша югуришда биринчи бўлди.

ПЕШҚАДАМЛАР МАҒЛУБИЯТИ

● МАМЛАКАТ чемпионати иккинчи лига еттинчи зонасида қатнашаётган командалар навбатдаги тур ўйинларини ўтказишди. Зонада пешқадамлик қилаётган Фарғонанинг «Нефтяник» коллективи ўз майдонида «Автомобилист»дан 1:2 ҳисобида мағлубиятга учради. Тошкент области вакиллари «Соҳибкор» ва «Трактор» коллективлари учун ҳам бу тур омадсиз бўлди. Халқободлик футболчилар ўз майдонларида «Зарафшон»дан 1:2 ҳисобида, тошкентлик тракторсозлар эса «Ёшлик» коллективидан 0:2 ҳисобида енгилишди.

ЁШЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ЎЙИНЛАРИ

● АЛУШТАДА Бутуниттифоқ ёшлари тўртинчи спорт ўйинлари программаси асосида велопойгачилар мусобақалари бўлиб ўтди. 19 команда иштирок этган бу баҳсда Ўзбекистон вакиллари саккизинчи ўринни эгаллашди. Тошкент области вакили Р. Тухватуллин юздан ортиқ спортчи қатнашган пойгада умумий ўн учинчи ўринни эгаллади.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.